

PREMOGOVNIK

V E L E N J E

RUDAR

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE IN POVEZANIH DRUŽB

Poročilo o varstvu pri delu v letu 2008

stran 4

Odkopali smo 21.504 ton premoga

stran 8

Trudimo se zmanjšati porabo energije

stran 15

Projekte PV Invest uresničujemo

stran 31

Februar 2009

2

števila

Izhaja od leta 1953

Odkopali smo 21.504 ton premoga

stran 8

Novosti so zahtevale izobraževanje

stran 16

Projekte PV Invest uresničujemo

stran 31

VSEBINA

- 4 | Poročilo o varstvu pri delu v letu 2008
- 7 | Domačo energijo bomo podpirali
- 8 | Odkopali smo 21.504 ton premoga
- 12 | Notranja presoja uspela, zunanja presoja bo marca
- 13 | Spodbudni rezultati inovacijske dejavnosti
- 15 | Trudimo se zmanjšati porabo energije
- 16 | Novosti so zahtevale izobraževanje
- 17 | Najlažje je prodajati izdelek, če vanj verjameš.
- 18 | Napovednik izobraževanj v marcu
- 19 | 100.000 državljanov Slovenije nima dokončane osnovne šole!
- 22 | »Nimam se za junaka!«
- 23 | Aktiv delovnih invalidov razpisuje volitve
- 24 | Pravila dajanja krvi
- 25 | Imeti rad – sebe
- 26 | Na obisku: Peter Plešnik
- 28 | RGP končal z rudarskim nadzorom na Avčah
- 30 | Izobraževanje v podjetju RGP
- 31 | Projekte PV Invest uresničujemo
- 32 | Barbara in Oleander pričakujeta goste
- 34 | Slepa kura je našla zrno
- 36 | Slovenska jamarska odprava Filipini 2008 (1. del)
- 38 | Očka, vrni se zdrav domov
- 40 | Športno društvo
- 43 | Nagradna križanka: GOST

DELAL BOM ŠE BOLJ VARNO!

Varnost in zdravje pri delu ter obvladovanje vseh nevarnosti pri procesih v jami so za Premogovnik Velenje ključnega pomena. Zato nenehno stremimo k temu, da strateški cilj, ki se nanaša na zagotavljanje varnosti in humanosti pri izvajanju delovnega procesa, čim bolj dosegamo. O tem področju se veliko pogovarjamo, sprejemamo mnoge ukrepe in vanj veliko vlagamo.

V preteklih letih smo s tehnološkimi ukrepi, predvsem na področju jamske atmosfere in požarne varnosti, nivo varnosti pri delu zelo izboljšali, kar smo dosegli tudi z razvojem opreme in uvedbo ustreznih tehnoloških rešitev.

Z oceno tveganja smo kot največje potencialne nevarnosti za varnost in zdravje delavcev ter posledično proizvodni proces prepoznali plin, prah, hrup in mehanske nevarnosti. Za obvladovanje in zmanjševanje vplivov teh nevarnosti izvajamo številne aktivnosti in podatki iz poročila za lani kažejo, da zaradi plina, prahu in hrupa ni bilo nezgod in izrednih dogodkov. Vse nezgode so posledica tako imenovanih mehaničnih nevarnosti, na katere pa imamo največji vpliv ravno s svojim delom.

Dokaj visok odstotek (okoli 60) vzrokov za nezgode je v neposredni povezavi z načinom našega dela. Dejstvo je, da naše delo poteka večinoma v zahtevnih delovnih razmerah, česar se moramo zavedati vsak trenutek.

Pri iskanju razlogov za povečanje števila nezgod v lanskem letu ugotavljamo, da je bilo več nezgod v obratih Proizvodnja in Priprave, katerih zaposleni izvajajo procese, neposredno povezane z geotehničnimi razmerami, te pa so bile v preteklem letu zelo zahtevne. Ugotavljamo tudi, da so imeli veliko nezgod mlajši sodelavci, ki jim manjka ustreznih delovnih izkušenj. Žal pa je med vzroki za veliko nezgod tudi podcenjevanje nevarnosti pri delu v jami.

Kaj torej storiti, da bomo delali še bolj varno in da bomo trende poškodb pri delu obrnili v pravo smer?

Obdobje, ko ni nezgod ali jih je manj, lahko »uspava« tako izvajalce kot tiste, ki nadzorujejo procese, zato je nujno obnoviti vse predpisane postopke s tega področja.

Eden od ukrepov je oživitve projekta »Ali delam dovolj varno«. Prevetrili in pospešili bomo delo posameznih skupin znotraj projekta. Ponovno bomo skušali prepoznati kritične faze dela, pri katerih največkrat prihaja do poškodb, in bolj usmerjeno iskali tehnične in tehnološke rešitve. Tega smo se sicer že lotevali z razpisom inovacijske dejavnosti in v projektu prenove procesov, a nismo dobili pravih idej.

Okrepili bomo izobraževanje, poučevanje in preverjanje znanja iz varstva pri delu ter kontrolo izvajanja procesov. Še več pozornosti bomo namenili komuniciranju o varnem delu, obravnavi nezgod in analizam nevarnih dogodkov z vsemi zaposlenimi, ne le z nadzorniki, s skupinovodji in prizadetimi v nezgodi. Bolj podrobno bomo raziskali nezgode, ti podatki pa nam bodo služili za odpravljanje vzrokov za posamezne nezgode. V projekt »Ali delam dovolj varno« bomo vključili tudi odvisnosti, kajti srečujemo se z različnimi oblikami odvisnosti sodelavcev, ki vplivajo na zbranost pri delu in s tem na varno delo.

mag. Marjan Kolenc, glavni tehnični vodja

Časopis Premogovnika Velenje
in povezanih družb,
februar 2009, številka 2

IZDAJATELJ

Premogovnik Velenje

UREDNIŠTVO

Glavna in odgovorna urednica:
Diana Janežič
Novinarka in lektorica:
Dragica Marinšek
Naslov: Uredništvo Rudarja,
Partizanska 78, 3320 Velenje,
tel. 03/899-6396, faks 03/5869-131,
el-pošta: diana.janezic@rlv.si

UREDNIŠKI ODBOR

Tadeja Mravljak Jegrišnik, predsednica,
Diana Janežič, glavna in odgovorna urednica,
Dragica Marinšek, lektorica,
Ivo Hans Avberšek, oblikovalec,
Pavel Skornšek, Proizvodnja,
Branko Mlinšek, svet delavcev, Tomo Lipnik, sindikat,
Helena Šumah, HTZ Velenje,
Srečko Gračner, PV Invest,
Suzana Puc, GOST

OBLIKOVANJE

Ivo Hans Avberšek, StudioHtz, HTZ Velenje,
el-pošta: ivo.avbersek@rlv.si

TRŽENJE OGLASOV

StudioHtz, HTZ Velenje, kontakt:
David Koren, e-pošta:
narocila.studiohtz@rlv.si, tel.
03/5871-774, GSM 051-301-634

TISK

StudioHtz, HTZ Velenje,
I. P., d. o. o., Velenje

NAKLADA

4000 izvodov
Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v Skupini Premogovnik Velenje in člani Kluba upokoјencev Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %. Poština plačana pri pošti 3320.

NASLOVNICA:

Moštvo pripravke številke 11
foto Diana

POVZETEK POROČILA O VARSTVU PRI DELU V LETU 2008

V letu 2008 je bilo v Premogovniku Velenje 98 nezgod, zaradi katerih so bili delavci odsotni z dela. To je 16 več kot v letu 2007 in enako kot v letu 2006. Kako se je število nezgod gibalo od leta 1997 pa do leta 2008, je razvidno iz preglednice št. 1.

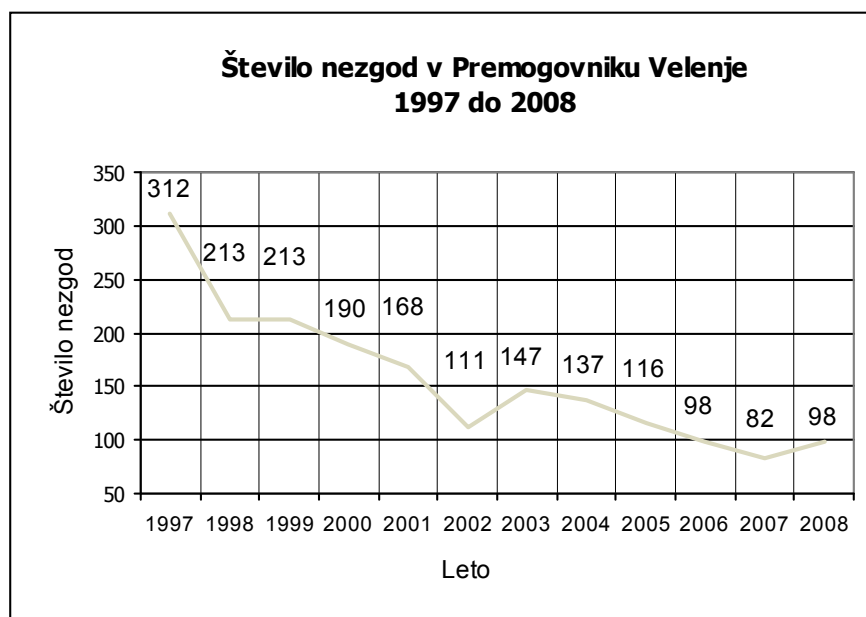
NEZGODE PRI DELU

Če pogledamo **resnost poškodb** (število izgubljenih dnin na 1 poškodbo), lahko ugotovimo, da je bilo število izgubljenih dnin na 1 poškodbo leta 2008 in 2006 29, medtem ko je bil ta podatek leta 2007 nekoliko boljši (27 izgubljenih dnin na 1 poškodbo). Podatki so razvidni iz preglednice št. 2.

Pri podrobni analizi **nezgod po mesecih** za leto 2008 ugotovimo, da se je januarja zgodilo 10 nezgod, marca pa 9. Trend pojavljanja nezgod je bil v mesecih do septembra dokaj ugoden, z izjemo julija, ko smo zabeležili 8 nezgod. Izrazito negativno stanje pa se je pojavilo v oktobru (16 nezgod) in novembru (13 nezgod). Stanje nezgod po mesecih je razvidno iz preglednice št. 3.

Pri pregledu **števila nezgod po obratih** ugotovimo, da je pri Jamski elektro- in strojni službi prisoten trend zmanjševanja števila nezgod, v obratu Priprave pa se število nezgod rahlo povečuje (z 31 nezgod v letu 2006 na 32 v letu 2007 in 36 v letu 2008). Negativno bilanco pri številu nezgod v letu 2008 beleži obrat Proizvodnja, kjer je bilo kar 41 zaposlenih odsotnih z dela zaradi nezgod. V letu 2007 je bila ta številka le 17, v letu 2006 pa 31. Število nezgod po obratih je razvidno iz preglednice št. 4.

Pregled **preverjanja usposobljenosti** za varno in strokovno delo v Premogovni-

ku Velenje je v letu 2008 potekal brez posebnosti. Rezultati so vidni iz preglednice št. 5.

ZDRAVNIŠKI PREGLEDI

Sistematski zdravstveni pregledi so potekali po načrtu. V letu 2008 je bilo za zdravniške preglede predvidenih in tudi pregledanih 995 zaposlenih. Popolnoma brez posebnosti je zdravniški pre-

gled opravilo 277 zaposlenih oziroma 27,8 odstotka. Pri vseh ostalih so bile ugotovljene manjše posebnosti, ki so predvsem posledica »dobrega« življenja (krvni sladkor, povišan holesterol, potrebna redukcija telesne teže, patološki jetrni testi ...). Podatki in rezultati so razvidni iz preglednic št. 6 in 7, v preglednici št. 7 so podana tudi priporočila za izboljšanje stanja.

PREGLEDNICA ŠT. 2

	2008	2007	2006
Proizvodnja	4.008.442	4.037.766	3.933.754
Povprečno št. zaposlenih	1.504	1.658	1.855
Št. opravljenih ur	2.749.615	2.843.643	2.733.724
Št. izgubljenih dnin	2.844	2.177	2.868
Št. poškodb z bolovanjem	98	82	98
Št. izgubljenih dni na 1 poškodbo	29	27	29
Št. poškodb na 1000 zaposlenih	65	49	52,83

PREGLEDNICA ŠT. 4

Obrat - služba	2008			2007			2006		
	Povprečno št. delavcev	Število poškodb	Št. poškodb na 100 delavcev	Povprečno št. delavcev	Število poškodb	Št. poškodb na 100 delavcev	Povprečno št. delavcev	Število poškodb	Št. poškodb na 100 delavcev
Strokovne službe	289	2	0,69	300	0	0,00	294	3	1,02
Proizvodnja	307	41	13,36	332	17	5,13	341	31	9,09
Priprave	442	36	8,14	476	32	6,72	517	31	6,00
Jamska elektroslužba	132	6	4,56	130	8	6,14	148	11	7,43
Jamska strojna služba	237	12	5,06	318	24	7,55	419	20	4,77
Zračenje in IZO	97	1	1,03	101	1	0,99	139	2	1,44
SKUPAJ	1.504	98	6,51	1.658	82	4,95	1.855	98	5,28

PREGLEDNICA ŠT. 3

2008	Jama	Zunaj	Število nezgod SKUPAJ
Januar	10		10
Februar	7		7
Marec	9		9
April	5		5
Maj	6	1	7
Junij	4	1	5
Julij	8		8
Avgust	3		3
September	6		6
Oktober	16		16
November	13		13
December	6		6
SKUPAJ	96	2	98

PREDLAGANI UKREPI

Ker je bilo število nezgod v letu 2008 preveliko (to velja predvsem za obrat Proizvodnja, deloma pa tudi obrat Priprave), smo izvedli podrobno analizo. Z njo smo skušali najti najbolj verjetne vzroke za povečano število nezgod, ki se kažejo predvsem v:

- poslabšanih razmerah pridobivanja premoga (zatesnjenost profilov etažnih prog in ustij, zdrobljen premog in zruški, povzemi, sprostitev, uravnavanje sekcij),
- premahnosti pri opravljanju potencialno nevarnih faz tehnološkega procesa,
- menjavi generacij (pomanjkanje izkušenj),
- večjem številu opravljenih dnin,
- občasno premahnosti obložitvi (organizacija dela – štirizmensko delo, večji razhod, manjše število razpoložljivih

PREGLEDNICA ŠT. 6

	Sistematski zdravstveni pregledi	2008
a)	Povprečno število zaposlenih	1504
b)	Predvideni za zdravniške preglede	995
c)	Število zaposlenih, ki so bili periodično zdravniško pregledani od tega specialno:	995
	- za strojnika	29
	- za reševalca	106
	- za strelca	30
d)	Omejena delovna sposobnost je bila ugotovljena zaradi	
203	- obolenja krvnih organov (srca, ožilja, jeter in podobno)	/
204	- obolenja mišic, kosti	/
205	- obolenja živcev	/
207	- obolenja vida	75
208	- obolenja sluha	88
211	- obolenja hrbtenice	3
212	- obolenja gibal	5
214	- že priznana invalidnost	39
	- novo priznana invalidnost	
	1. I. Kategorije	2
	2. II. Kategorije in III. Kategorije	6
	SKUPAJ (d)	8
e)	Nesposobni za svoje delo	/
f)	Zdravi oseb je bilo pri pregledih ugotovljeno	277
	kar predstavlja od števila pregledanih oseb v %	27,8
g)	Število oseb, ki se niso odzvale na periodični zdravniški pregled	/

delavcev).

V Premogovniku Velenje se zelo dobro zavedamo, da so nezgode velik problem, ki ga bomo skušali rešiti z več ukrepi, ki bodo pripomogli k zmanjšanju števila nezgod. Aktivnosti bodo usmerjene v organizacijo dela ter posodobitev posameznih faz tehnoloških procesov.

Podrobno bodo analizirani vzroki nezgod. Poudarek bo na usposabljanju, izobraževanju in motiviranju zaposlenih za varno delo.

V zvezi s tem bomo med drugim izvajali tudi naslednje pomembne aktivnosti:

- intenziviranje dela pri projektu »Ali delam dovolj varno« in dopolnitev

Z DELOM SE VSE DOSEŽE

projekta s problematičnimi področji (odvisnosti, navodila, tehnične rešitve);

- v skladu z možnostmi zagotoviti optimalno obložitve delovnih procesov;
- iskanje tehnično bolj optimalnih rešitev izvajanja faz tehnološkega procesa (ropanje jeklenega ločnega podpora, delo v nepodgrajenem prostoru ...);
- verifikacija navodil za varno delo, v zvezi s katerimi se pojavljajo nezgode;
- povečana kontrola izvajanja del v skladu z navodili za varno delo s strani nadzorno-tehničnega osebja;
- poučevanje zaposlenih v zvezi s potencialno nevarnimi fazami tehnoloških postopkov pri vseh rednih in izrednih oblikah komuniciranja (raporti, obravnave nezgod, sestanki sveta obrata ...);
- obravnava varstva pri delu s ciljnim

skupinami (obravnavo poročila VPD in tipičnih nezgod);

- v vse oblike preverjanja znanja še bolj intenzivno vključiti področje var-

stva in zdravja pri delu.

mag. Bogdan Makovšek,
vodja službe VPD

PREGLEDNICA ŠT. 5

2008	Vključenih	Opravi
Obratovodje	23	23
Poslovodje	0	0
Nadzorniki	229	229
KV, PK in NK delavci	1007	947 ***
Strelci	41	41
Figuranti	5	5
Vodiči (Muzej)	0	0
Kombajnisti	33	33
Strojniki VDL	13	13
Tečaj za strojevodje AKU lokomotive	6	6
SKUPAJ	1357	1297

*** manjkajoči so odsotni zaradi bolniške, rehabilitacije ipd.

PREGLEDNICA ŠT. 7

		2005	2006	2007	2008	Priporočilo Medicine dela, prometa in športa
Pregledani delavci		1369	1104	1029	995	
Zdravi delavci		264 19,3 %	331 29,9 %	241 23,4 %	277 27,8 %	
Endokrine, prehranske, presnovne bolezni	Visok krvni sladkor	16 %	14,42 %	16,42 %	13 %	Aktivno vključevanje delavcev v program Cindi
	Povišan holesterol	55 %	52 %	58 %	49 %	
	Povišana vrednost trigliceridov v krvi	31 %	12,31 %	7,09 %	11,56 %	
	Prekomerno prehranjeni	65 %	62,36 %	64 %	60,8 %	
Bolezni oči in okvare vida	Vidijo slabo	34,5 %	19,09 %	20 %	18%	Zaščitna očala, osvetlitev delovišč
Okvare sluha in obolenja ušes		ADG 28,4 % od 658 pregledanih	12,14 % od 433 pregledanih	28,5 % od 488 pregledanih	26,6 % od 435 pregledanih	Zmanjšati hrup na izvoru na najmanjšo možno mero, zaščita sluha
Bolezni obtočil	Visok krvni pritisk, obolenja srca ter arterijskega in venoznega ožilja	7,72 %	5,84 %	6,67 %	7,17 %	Izobraževanje delavcev preko programa Cindi
Bolezni prebavil	Patološki jetrni testi	44 % od 673 pregledanih	18,56 % od 524 pregledanih	43 % od 504 pregledanih	35 % od 492 pregledanih	Izobraževalne aktivnosti glede škodljivosti zlorabe alkohola, individualne obravnave posameznikov ter kontrola alkoholiziranosti na delovnem mestu

DOMAČO ENERGIJO BOMO PODPIRALI

29. januarja so se na delovnem obisku v Premogovniku Velenje mudili generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije mag. Samo Hribar Milič, njen predsednik Zdenko Pavček in direktor Energetske zbornice Slovenije Niko Martinec.

Goste sta sprejela direktor Premogovnika dr. Milan Medved in glavni tehnični vodja mag. Marjan Kolenc. **Dr. Medved** je ob tej priložnosti predstavil delovanje in načrte Premogovnika Velenje, predvsem pri prodaji znanja na JV trgih ter pri prizadevanjih za povečanje prihodka izven osnovne dejavnosti, to je s projekti, programi v družbah v Skupini Premogovnik Velenje.

Ob tem je poudaril, da »Premogovnik Velenje pravzaprav ni rudnik, ampak tovarna premoga«, pri čemer je želel izpostaviti pomembnost dobre utečenosti vseh procesov znotraj podjetja.

Osrednji del obiska je veljal ogledu delovišča odkopa Y v Jami Pesje, varnostno-tehnološkega informacijskega centra in reševalne postaje.

Gostom se je po ogledu jame pridružil tudi direktor HTZ Velenje **dr. Vladimir Malenković** in jim predstavil podjetje HTZ, njegovo poslovanje in usmeritve do leta 2012 in po njem, še podrobneje pa programa AquaVallis in Sonelex ter trženje rudarskih programov na tujih trgih.

Ob zahvali za sprejem je predsednik GZS **Zdenko Pavček** izrazil navdušenje nad sodobno tehnološko opremljenostjo Premogovnika Velenje. Pohvalil je zavedanje vodstva o pomembnosti lastnih energetskih zalog ter pomembnosti znanja in trženju le-tega na ostalih trgih. »Lahko vam obljubim, da bomo tudi v GZS podprli vaše projekte in ideje, s katerimi dajete s tako odlično tehnološko opremo in z urejenostjo procesov pri pridobivanju premoga pomemben prispevek v slovensko energetiko. Skupaj z vami bomo pri tistih, ki o slovenski energetiki odločajo, lobirali za večjo podporo vaši dejavnosti,

Zadovoljni po ogledu jame – z desne Zdenko Pavček, dr. Milan Medved, mag. Samo Hribar Milič, Niko Martinec in mag. Marjan Kolenc

kajti domači viri energije so izjemno pomembni, vlaganje vanje pa je dolgoročni proces,« je dejal Zdenko Pavček.

Tudi **mag. Samo Hribar Milič** je pod vtisom ogleda pridobivanja premoga pohvalil organizacijo dela in tehnologijo odkopavanja ter dejal: »V Sloveniji se premalo zavedamo, da potrebujemo tako dobra podjetja in domačo energijo. Premogovnik Velenje sem si prvič ogledal pred desetimi leti in v tem obdobju je opazen izjemen tehnološki razvoj.«

Pobudnik obiska v Premogovniku Velenje je bil **Niko Martinec**. Pojasnil je, da Energetska zbornica, ki z novo organiziranostjo ni več del Gospodarske zbornice, z njo zelo dobro sodeluje. Skupaj sta

obe zbornici januarja organizirali posvet »Električna energija in podjetja«. Z njim so želeli pokazati, da so slovenski energetiki sposobni domačemu gospodarstvu dobavljati električno energijo po konkurenčnih cenah, da pa je perspektiva oskrbe z energijo na domačih virih in njihovi izrabi, saj bo rast rabe elektrike do konca naslednjega desetletja od 40 do 60 odstotkov večja. »Tokratni obisk v vašem podjetju je ena od oblik povezave, stika med Gospodarsko zbornico in energetiko ter spoznavanja njene sposobnosti zagotavljanja zanesljive in varne oskrbe gospodarstva z energijo,« je sklenil Martinec.

Diana Janežič

PROIZVODNJA JANUAR 2009

odkop	načrtovano	doseženo	+/-	%	ton na dan
G2/B	138.000	75.495	-62.505	54,71	3.432
PLOŠČA Y	138.000	186.115	48.115	134,87	8.460
- 120/A	195.500	191.319	-4.181	97,86	8.696
Proizvodnja	471.500	452.929	-18.571	96,06	20.588
Priprave	13.800	9.874	-3.926	71,55	449
Skupaj PV	485.300	462.803	-22.497	95,36	21.037

Moštvo Pripravske številke 11 z obiskovalkama - Tadejo Mravljak Jegrišnik v sredini in Diano Janežič spredaj (foto M. Beškovnik)

ODKOPALI SMO 21.504 TONE PREMOGA

Trije vzroki so 10. februarja pripeljali v jamo, v G-območje, štiri obiskovalce. Slavko Gros je imel nalogo posneti tipična jamska delovišča za promocijske filme Premogovnika Velenje, Tadejo Mravljak Jegrišnik, vodjo Službe za odnose z javnostmi, smo peljali na krstni ogled jame, zame pa je bila to odlična priložnost za reportažo. Miran Beškovnik nas je spremljal.

Moj namen je bil izvedeti, kako poteka delovni dan v jami. Odločila sem se narediti naključne pogovore s sodelavci, jih povprašati predvsem o njih in njihovem delu, razmerah na delovišču ter skrbi za varnost in zdravje pri delu.

Sedežnica – o, kako pomembna pridobitev med transportnimi sredstvi po jami – nas je pripeljala do G-področja. Na začetku odvozne proge nas je ustavil Janez Rehman, nadzornik pri Zračanju, in nam svetoval pot do odkopa po dostavni

progi, kajti na koncu odvozne proge je prišlo do zruška. Trenutek je bil primeren, da izvem, kakšen je zrak in kakšno je nasploh Janezovo delovno mesto.

Janez Rehman: »Smo v vstopnem zračnem toku na koncu izstopne etaže G2/B. Merilnik kaže, da je ogljikovega dioksida 0,3 odstotka, metana ni, kisika pa je 20,6 odstotka.

Moje delovno področje sega v vse dele jame. Prihajam z odkopa G2/B in bom odšel na pregled za odvozom odkopa

vse do traka 74. Preverjati moram zračno stanje, to je smeri in kvaliteto zraka, hkrati pa opazujem tudi okolico, torej kaj se dogaja s progo, kaj je z zračilnimi in drugimi objekti. Če je kaj narobe, javim napako, da stanje popravijo.

Pri Zračanju sem zaposlen 25 let, zato lahko ocenim, da je bil na področju zračanja v tem času narejen ogromen napredek. Profili prog so večji, kar ima za posledico večjo pretočnost in kakovost vstopnega zraka. Včasih so bili profili

prog manjši in bilo je več odkopov na enem zračnem odseku, zaradi česar je bil zrak slabši.

Vzporedni slabši učinek večjih profilov in večje pretočnosti pa je seveda tudi večja hitrost zraka.«

ŽIVAHNO NA G2/B

Pa smo ubrali drugo pot in kmalu prišli na odkop G2/B. Najprej smo obudili spomin na lanski november, ko je s tega odkopa »prišel« prvi videoprenos na površino, in na to, da je to naš najdaljši odkop. Sedaj meri še 190 metrov, največ pa jih je meril 210.

Po ozkem prehodu pod podporjem smo se prebijali proti pridobivalnemu stroju – kombajnu. Prostora za srečevanje s sodelavci ni bilo in tudi načrtovanega posnetka celotnega moštva na odkopu mi ni uspelo narediti. Ni bilo prostora, da bi se vsi postavili skupaj, poleg tega nisem hotela preveč motiti delovnega ritma.

Zato sem vprašanja postavila kar dveh sodelavcema, ki sta mi stala na poti. **Slavko Rozman**, strojni vzdrževalec mehaniziranega odkopa, je predstavil trenutno situacijo in svoje delo: »V tem času imamo nekaj težav, sredi odkopa se je namreč pojavila stara proga in smo morali izropati loke in drug material. Te težave so reševali rudarji, glede delovanja stroja pa ni bistvenih težav. Če se pojavijo, jih odpravimo sproti oziroma ob vikendih.

Zaposlen sem šest let, zadnji dve leti sem vzdrževalec na odkopih, prej sem sodeloval pri montažah opreme. V teh šestih letih bistvenih sprememb pri mojem delu ni, oprema je sodobna, dobro

pa je, da imam jaz več izkušenj. To je dobro tudi zaradi varnosti pri delu. Do sedaj se mi ni zgodilo še nič hudega, imam pa varnost pri delu nenehno v mislih.«

In **Marjan Zrim**, rudar na odkopu, je dodal: »Trenutno delam pri zamiku sekcij in transporterja. Najraje imam, in tudi sodelavci, da vse delo poteka tekoče, brez zastojev. Odkop G2/B je od začetka zelo dobro deloval, sedaj pa imamo nekaj težav. Ampak nič posebnega, na vsakem odkopu pride čas težav in čas, ko tekoče napredujemo.

Imam 18 let delovnih izkušenj in v teh letih sem že marsikaj doživel. Tudi nezgode pri delu sem že zabeležil, a nič hujšega.«

Posneli, poslikali smo delovanje kombajna, potem pa smo prečkali odkop in se skozi zrušek splazili v odvozno progo. Kar takoj sem naletela na tri moške s sivimi čeladami. O, inštruktor in učenca.

Miran Sešel, inštruktor na odkopu, je pojasnil, kar je bilo očitno, namreč, da na odkopu G2/B z dvema učencema opravlja praktični pouk ter da pomagajo pri zalaganju zruška v odvozni progi, nato pa so ga poklicali drugam. Zato sem se pogovorila z »učencema«.

Miha Koren, dijak 3. razreda rudarske poklicne šole: »Praktični pouk imam dvakrat na teden. Tole delo, ki ga opravljamo sedaj, je malo težje od običajnih, a bomo zdržali. V jami je zanimivo, zelo mi je všeč rudarski poklic in ne bi ga zamenjal za katerega drugega. Počutim se varno, za zdaj še tudi drugi pazijo na nas, moramo pa se, seveda, tudi sami.«

Grega Kozmelj, študent 1. letnika Višje šole za rudarstvo in geotehnologijo v

Velenju: »Teče drugi teden moje desettedenske prakse v jami, sicer pa jamo spoznavam že pet let. Najprej sem končal triletno rudarsko šolo, nato program 3+2, zdaj pa sem se odločil še za študij. S tem imam več možnosti za zaposlitev in nisem se še odločil, če bom rudar. Tukaj mi je všeč, z inštruktorji se že poznamo in počutim se dobro.«

Hrup odkopa in saniranja zruška je počasi pojenjal, šaljivi vzkliki rudarjev so ostajali za nami, pred nami pa je bila »dolga in strma« pot na pripravo številko 11.

PRIPRAVSKA ŠTEVILKA 11

Prvi, ki smo jih srečali, so bili vrtalci in **Edina Lukavačkića** so določili, da predstavi njihovo delo: »Pripravljamo vrtino, v katero bomo vgradili filtre, s tem sprostili plasti vode in peskov ter naredili bolj varne razmere za odkopavanje.

Pri vrtalcih sem sedem let, prej sem delal na Pripravah. Z delom in sodelavci sem zadovoljen. Naše delo je toliko nevarno in težko, kot so vsa dela v jami. Pri vseh opravilih so težje in lažje faze dela, nenevarnega dela pa v jami ni. Večino nevarnosti preprečimo sami, proti silam narave pa kdaj tudi ne gre. Varno delo je vgrajeno v naše razmišljanje. Do sedaj smo v skupini imeli dve manjši nezgodi, k sreči pa nič hujšega.«

Višje, na pripravskem delovišču, sta nas zajela premogov prah in velik hrup. Napredovalni stroj je zarezal v čelno steno. Njegovega voznika in vodjo pripravske št. 11, **Rudija Podjaverška**, smo nekaj časa pustili delati, njegovi sodelavci pa so se želeli postaviti pred objektiv. Zato

Janez Rehman

Slavko Rozman, levo, in Marjan Zrim

Edin Lukavačkić

Z DELOM SE VSE DOSEŽE

je moralo delo malo počakati.

Rudi Podjaveršek je predstavil delo skupine: »Izdelujemo odvozno progo za odkop G2/C. Do montažne komore moramo napredovati še 180 metrov. Naše delo bo potekalo še okoli dva meseca, potem pa bomo izdelali še montažno komoro, v kateri bo nato stekla montaža opreme za odkop. Jaz upravljam napredovalni stroj Noel, imam pa osem sodelavcev, ki morajo odprti del proge takoj zatesariti, založiti z loki in zasidrati čelno steno, da se ne ruši.

Delo je nevarno, in sicer je v drugi nevarnostni stopnji, v prvi je predvrtavanje. Pri tem postopku predvrtavamo 30 metrov v premog, za tem napredujemo 25 metrov ter nato postopek ponovimo. Imam 20 let delovne dobe v Premogovniku Velenje, od tega na Pripravah 10 let, kjer sem bil dolgo kombajnist na pripravi št. 13, vodja pripravske št. 11 pa sem dobro leto. Delovna skupina je zelo v redu, v njej smo mlajši sodelavci.«

VLAKI IN TRAKOVI

S Tadejo sva na odkopu G2/B prav laično razmišljali, kako naporen proces je pripeljati v jamo vse te tone železja, ki nato »postanejo« pridobivalni stroj, transporter, jekleno ločno podporje ali transportni trak, in še množico drugega materiala. Tudi transport je pomembna delovna faza, pa najsi gre za prevoz materiala v jamo ali iz nje ali za prevoz nakopnega premoga na površino.

V razkladalni postaji sem srečala **Silva Deutschbauerja**, HTZ OUTN Transport: »Imam 27 let delovne dobe. Zadnje leto delam na razkladalni postaji in pomagam pri razkladanju in nakladanju materiala, prej pa sem vozil visečo dizel

lokomotivo.

V jamo prihaja zelo veliko materiala, prav tako ga veliko prepeljemo iz nje. Danes, na primer, je bilo naročenih 140 vozni enot, obloženih imamo pet »Schar« lokomotiv. Pripeljali so material za pripravsko številko, za jamske gradnje, odpeljali pa smo loke, sidra, odpadni material in podobno. Praznih vozni enot ne vozimo.

Vozne enote so označene s črtnimi kodami, ki vsebuje podatke o šifri delovišča, številko vozne enote, vsak strojnik pa doda še svojo matično številko, s čimer imamo sledljivost, kdo in kam je prepeljal vozno enoto.

Nekaj težav nam pri tem povzročajo stari čitalci kod. Sistem označevanja je dober, lahko pa bi dodali tudi, kaj je v vozni enoti, s čimer bi imeli še večjo sle-

dljivost materiala.«

In finale? Vse v jami je (skoraj) zaman, če premog ne pride na svetlo. Zato je najbolje, če trak, poln premoga, lepo teče. Ta občutek je pojasnil **Mirko Junčko**, strežnik mehanizacije pri pogonu traka 70: »Ta trak predstavlja glavni izvoz Pesje. Moje delo je spremljanje izvoza premoga, skrbim za nemoteno delovanje trakov 60 in 70.

Malokdaj se zgodi, da je kaj narobe. Lahko pa pride do zabitja presipov, do poškodb traku. Do zastoja lahko pride kjerkoli na celotni dolžini traka, zato je prav, da vsi, ki so ob traku, skrbijo za nemoteno delovanje. V premogu so tudi tujki – za kovine imamo detektorje, drugo nadzorujejo sodelavci.

Delal sem na odkopih, na Pripravah, kjer sem bil tudi vodja številke, strežnik

Miha Koren, Miran Sešel in Grega Kozmelj, od leve

Rudi Podjaveršek

V JAMI MRAMOR DOSEGLI REKORDNI ODKOP PREMOGA

Premogovnik Velenje je septembra lani uspešno zagnal prvi mehanizirani odkop premoga v jami Mramor Rudnikov Kreka v Tuzli v Bosni in Hercegovini.

Od konca oktobra 2008 do konca aprila 2009 teče šestmesečni garancijski rok, v katerem mora Premogovnik Velenje zagotavljati nemoteno delovanje odkopne opreme. Zato so v skladu s pogodbo v jami Mramor sedaj prisotni štirje zaposleni iz Premogovnika Velenje, in sicer elektrikar ter v vsaki delovni izmeni en rudar.

Odkopavanje premoga na tem odkopu poteka zelo dobro, saj rudarji ves čas presegajo načrtovane količine premoga. V petek, 13. februarja, je bil na enem odkopu dosežen rekordni dnevni odkop 2.200 ton premoga, z devetimi in pol rezi napredovalnega stroja pa je bil na rejen dnevni napredek 7,5 metrov, kar je prav tako rekordni dosežek. Obenem je celotni premogovnik Mramor ta dan beležil enega najboljših izkopov v svoji zgodovini, saj so odkopali 3.700 ton premoga.

Bosna in Hercegovina sicer razpolaga s približno štirimi milijardami odkopnih rezerv premoga. V premogovnikih Kreka, enem največjih potencialov v tej državi, je zaposlenih približno 4.000 delavcev. V njem pridobivajo lignit, kalorične vrednosti okoli 10 kJ/t in z malo vsebnostjo žvepla, 85 odstotkov premoga pa porabijo v sosednji TE Tuzla. Lani so pridobili okoli 2,2 milijona ton premoga, pred vojno pa je bila letna proizvodnja med 5 in 6 milijonov ton, pri čemer so imeli 11.500 zaposlenih. Pridobivanje premoga je bilo do septembra leta 2008 ročno, tako da je omenjeni odkop v jami Mramor tudi prvi mehanizirani odkop v državi.

mehanizacije pa sem postal po nezgodi pri delu in sem to delo delal 15 let. Moja delovna doba se bo konec leta iztekla.«

KONEC ŠIHTA

Tu smo končali. Ob 12.30 smo se s »šalo« dvignili na površino, krenili v svetilkarno in kopalnico pa na malico in pijačo. Ne, s Tadejo nisva šli na pivo, čeprav bi prišlo. Bistra glava je drago-

cena in do večera naju je čakalo še marsikaj. Vsaj načrtovali sva tako, a sva bili preveč utrujeni za večje podvige.

Srečno vsem v jami in ne zamerite, če sem kakšno stvar morda narobe razumela ali nerodno povzela. Vi ste mojstri za delo tam dol! Tistega torka ste na treh odkopih pridobili 21.504 tone premoga.

Diana Janežič

Silvo Deutschbauer

Mirko Junačko

NOTRANJA PRESOJA USPELA, ZUNANJA PRESOJA BO MARCA

V Premogovniku Velenje je v januarju in februarju potekala notranja presoja sistemov vodenja (okolja, varnosti in kakovost) skladno z zahtevami standardov. Vključenih je bilo 22 organizacijskih enot in 10 področij.

Sodelovalo je 35 presojevalcev, med njimi je bilo 16 vodij presoj, in 2 spremljevalca. Presojanih je bilo 10 področij. Osnovni namen notranje presoje je ugotavljanje skladnosti delovanja podjetja z zahtevami standardov. Kot je povedal vodja notranje presoje **Simon Klinc**, je prišlo do bistvenih sprememb standardov in presoja je tekla po novih standardih. Klinc: »Decembra lani je izšel novi standard sistemov vodenja ISO 9001:2008. V sklopu programske naloge potekajo priprave na prehod na zahteve novega standarda varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001:2007. Veliko je tudi sprememb zakonodaje, uredb. Jeseni smo za presojevalce pripravili izobraževanje v zvezi s spremembami standarda varnosti in zdravja pri delu. Za standard sistemov vodenja kakovosti so presojevalci prejeli gradivo, skladnost delovanja procesov z zahtevami novega standarda pa so presojevalci ugotavljali

med presojo.«

Vsako leto določimo poudarke, ki jim morajo presojevalci posvetiti še posebno pozornost. Poleg zahtev iz točk standarda so preverjali tudi:

- učinkovitost izvedbe ukrepov presoj, vodstvenega pregleda in izvajanja programskih nalog,
- zakonodajne in druge zahteve ter njihovo vključitev v obstoječi sistem (dokazila o izvajanju zakonodajnih zahtev/sprememb v podjetje),
- dobro prakso v povezavi z rezultati in s trendi,
- oceno tveganja,
- kompetentnost (usposobljenost) zaposlenih za delovna mesta in učinkovitost usposabljanja ter
- dogodke (nevarni pojavi, izredne razmere).

Izdanih je bilo 11 korektivnih ukrepov, 29 priporočil in 3 izboljšave.

V oceni letošnje notranje presoje Simon

Klinc poudarja, da so presoje vedno usmerjene v izboljševanje sistema, ne v preverjanje ali iskanje napak, pri izvajalcih pa je največkrat težava pri učinkovitosti izvedbe priporočil v prakso.

V začetku marca bo **vodstveni pregled**, na katerem bodo lastniki procesov oziroma vodje področij poročali o stanju pri procesih, realizaciji, ciljih in načrtih za letos.

Zunanja presoja bo predvidoma 26. in 27. marca. Potekale bodo obnovitvena presoja po standardu ISO 14001 (pridobljeni certifikat je treba obnoviti vsaka tri leta) ter prehodni presoji za OHSAS 18001:2007 in ISO 9001:2008. Zaradi težav pri Inštitutu USP kot certifikacijskemu organu letos ne bomo mogli izvesti presoje po zahtevah standarda USP-S10. Standard je začasno v mirovanju, obdržali pa bomo pozitivno prakso delovanja v skladu s tem standardom.

Diana Janežič

CILJ JE OKREPITEV KOMERCIALNE FUNKCIJE

Eden od najpomembnejših sklepov lanske strateške konference Skupine Premogovnik Velenje je bil povečanje prihodka v skupini v petih letih za 30 odstotkov. Pri tem je bilo jasno poudarjeno, da bodo levji delež pri večanju prihodkov nosile hčerinske družbe HTZ, RGP, PV Invest, GOST in RTC Golte.

Da bi se temu cilju vsako leto približevali, smo zastavili številne aktivnosti. Te se med drugim nanašajo na povečanje prihodkov hčerinskih družb na zunanjem trgu, krepitev komercialne funkcije, pregled odnosov z dobavitelji in izobraževanje zaposlenih na področju trženja. Kot poudarja vodja Finančne in komercialne službe **Ivan Hozjan**, ostaja glavna

dejavnost Premogovnika Velenje pridobivanje premoga za potrebe proizvodnje električne in toplotne energije v TE Šoštanj in tudi drugih TE, kar je regulirano s količinami premoga in z energetskimi potrebami v Sloveniji. Premogovnik Velenje mora s svojimi povezanimi podjetji ustvariti dodatne prihodke s prodajo rudarskih znanj, tehnologije ter s tržnimi

programi povezanih družb.

Hozjan: »Namen vseh aktivnosti je tudi spremeniti miselnost, da je komercialna funkcija v Premogovniku Velenje predvsem nabavna. Eno od področij, kjer lahko veliko naredimo, so odnosi z dobavitelji v smislu kontra dobav. V sklopu projekta kontra dobav ponujamo našim poslovnim partnerjem izdelke in storitve

družb v Skupini PV. Ta projekt že teče, a ga bomo še bolj podprli z informacijskim sistemom in določili podrobnejša pravila delovanja. Izvedli smo tudi izobraževanje za sodelavce iz Skupine PV, ki delajo na komercialnem področju, bodisi v nabavi, bodisi v prodaji, namen pa je bil, da pridobijo predvsem praktična znanja in se »usposobijo« za dobre pogajalce (prodajalce in nabavnike). Dober »nabavnik« namreč mora imeti tudi večine prodajalca. Danes je težje prodajati kot kupovati, poleg tega obstajajo pri prodaji tudi večja tveganja glede plačila. Pri tem je pomembno dobro poznavanje in spremljanje bonitete svojih kupcev. Prav z dosledno realizacijo projekta kontra dobav lahko to tveganje bistveno zmanjšamo.« Ivan Hozjan je še poudaril, da ima Skupina PV urejene odnose s svojimi poslovnimi partnerji in je to področje dobro obvladovano.

Diana Janežič

12. STRATEŠKA KONFERENCA SKUPINE PV

Letošnja strateška konferenca bo potekala **12. in 13. marca** in bo razdeljena na dva dela.

Prvi dan bo potekala razvojna konferenca. Na njej bodo pregledani razvojni načrti družb v skupini.

Drugi dan bo posvečen predvsem novim programom, ki prinašajo prihodke na trgih izven prodaje premoga. Namenjen bo prodajni konferenci.

Letos bomo strateško konferencko Skupine izvedli tako rekoč doma, saj bo ta potekala v Vii Široko v Šoštanju.

SPODBUDNI REZULTATI INOVACIJSKE DEJAVNOSTI

Projekt Sistem stalnih izboljšav – nadgradnja inovacijske dejavnosti je uradno začel teči po potrditvi predloga na seji razširjenega kolegija direktorja konec julija 2008. Načrtovane aktivnosti so tekle bolj ali manj skladno s programom dela. Praktično je projekt začel teči z začetkom zbiranja in evidentiranja koristih predlogov v sredini oktobra lani.

Začetni rezultati so dobri. Glede na zelo visoko postavljene cilje smo sicer pričakovali še boljše rezultate, vendar nam že hitra analiza pokaže, na katerih segmentih imamo še veliko možnosti za izboljšanje oziroma kam bomo morali usmeriti največ energije.

Rezultati kažejo, da so v nekaterih delovnih okoljih takoj prevzeli filozofijo (množične) inovativnosti in so pripravljene vse izboljšave, ki se jim porodijo pri njihovem delu in ob njem, tudi zapisati in posredovati vsem sodelavcem. Prepričan sem, da smo v ostalih delovnih sredinah ravno tako inovativni, očitno pa sta tradicija oziroma inertnost dosedanjega načina razmišljanja ponekod zelo močno zasidrana in bo trajalo nekaj več časa, da se spremenimo oziroma prilagodimo ideji o množičnem inoviranju – na vseh področjih in na vseh nivojih.

V oči bode dejstvo, da tretjina promotorjev (še) sploh ni aktivna – niti v smislu animiranja sodelavcev za prijavo izboljšav, ki so jih naredili in/ali spodbudili pri svojem delu, še manj promotorjev pa je aktivnih v smislu angažiranja pri realizaciji koristnih predlogov.

Opaziti je tudi že iz preteklosti znano dejstvo, da je pot od prijave do realizacije (pre)večkrat (pre)dolga – odvisna predvsem od angažiranja avtorja in obremenjenosti (pripravljenosti na sodelovanje) ključnih oseb pri uvajanju predloga v prakso.

Od januarja izvajamo mesečne koordinacije promotorjev, na katerih predstavimo tako dobre prakse kot težave posameznih promotorjev pri izvajanju aktivnosti ostalim promotorjem in skupaj dogovorimo nadaljnje ukrepe. Prepričan sem, da bo medsebojni vpliv promotorjev povzročil

pozitivno reakcijo pri vseh promotorjih. Načrtujemo še druge oblike promocije inovacijske dejavnosti. Med drugim bomo organizirali srečanje promotorjev s kolegi promotorji iz podjetja, ki je že nekaj časa konstantno uspešno na tem področju. Prepričan sem, da bo takšna izmenjava izkušenj samo vzpodbudno vplivala v prvi vrsti na promotorje, posledično pa na celoten kolektiv in da rezultati tudi pri nas ne bodo izostali.

V nasprotju s pogosto prisotnim, a zmotnim prepričanjem, inovativnost ni nekaj, kar je dano zgolj izbrancem. Inovativnost ni povezana le s tehnološkim in z znanstvenim razvojem in za njen razcvet ni treba imeti izjemno visokega inteligentnega količnika. Zadostuje že spodbudno in naklonjeno okolje, kjer bodo inovativne ideje v polni meri lahko zaživele in se razvile.

Bojan Stropnik

REZULTATI PO DELOVNIH PODROČJIH

Delovno področje	Štev. zaposlenih	2008 (11-12)		2009 (1-2)		Skupaj	
		Štev. KP	realizacija	Štev. KP	realizacija	Štev. KP	realizacija
Elektro remont	48	8	8	5	4	13	12
Strojni remont	86	1	0	7	4	8	4
Jamska strojna služba	221	4	0	0	3	4	3
OUTN Rudarski del 1	122	2	1	1	1	3	2
PDDS	49	11	0	0	1	11	1
Razvojno področje	37	4	1	0	0	4	1
RSD	14	0	0	1	1	1	1
Priprave	421	8	0	0	0	8	0
OUTN Transport	111	1	0	4	0	5	0
Jamska elektroslužba in OUTN – Elektro del	172	4	0	0	0	4	0
Tehnične službe	52	1	0	2	0	3	0
OUTN – Rudarski del 2 in Strojni del	104	3	0	0	0	3	0
Proizvodnja	397	1	0	2	0	3	0
Vodstvo in štabne službe	17	1	0	0	0	1	0
VPD	10	0	0	0	0	0	0
Gospodarsko področje in Kontroling	53	0	0	0	0	0	0
Kadrovsko splošno področje	72	0	0	0	0	0	0
HTZ Logistika in PGM	106	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	2092	49	10	22	14	71	24

SEZNAM PROMOTORJEV

- Tomi Praprotnik – Priprave in jamsko vrtanje
- Željko Grgić – Proizvodnja in zračanje
- Janez Žerjav – Jamska strojna služba
- ? – Jamska elektroslužba in HTZ J3 OUTN – Elektro del
- Zvone Kodrun – HTZ J1 OUTN – Rudarski del 1
- Jože Jelen – HTZ J4 – Transport
- Rado Martinc – HTZ Logistika in PGM
- Peter Majhenič – HTZ J0 OUTN – Rudarski del 2 in J2 OUTN – Strojni del
- Vlado Sredenšek – HTZ Strojni remont
- Božena Steiner – Kadrovsko splošno področje
- Matjaž Kovač – Gospodarsko področje in Kontroling
- Primož Vedenik – Tehnične službe
- Silvo Pečovnik – HTZ Elektroremont
- Franjo Mazaj – PDDS
- Borut Kac – Razvojno področje
- Tadeja Mravljak-Jegrišnik – Vodstvo in štabne službe
- Bojan Jevšnik – HTZ RSD
- Miran Selan – VPD

FOTO HANS

TRUDIMO SE ZMANJŠATI PORABO ENERGIJE

Za znižanje rabe energije izvajamo kratkoročne in dolgoročne ukrepe, v teku pa je tudi *Študija celovite energetske zasnove in ukrepov možnih racionalizacij pri oskrbi s toplotno in hladilno energijo v Skupini Premogovnik Velenje*, od katere pričakujemo, da bo dala smernice bodočemu razvoju energetike v podjetju.

V letu 2008 smo v Skupini Premogovnik Velenje porabili 171.249,63 MWh primarne energije, in sicer večino kot električno energijo pri procesu pridobivanja premoga, sledi pa poraba toplote, prejete preko vročevodnega omrežja daljinskega ogrevanja. Največji porabnik toplote je jama za zagotavljanje primernih klimatskih razmer pozimi. Ostalo toploto porabimo za ogrevanje zunanjih objektov in pripravo tople sanitarne vode. Premogovnik Velenje ima zakupljeno 23,86 MW toplotne moči.

Na dolgi rok je pomembna posodobitev obstoječih energetskih sistemov ter posodobitev objektov s ciljem doseganja prihrankov pri rabi energije. Kratkoročno izvajamo organizacijske ukrepe ter povečujemo nadzor nad delovanjem toplotnih podpostaj in drugih energetskih sistemov.

ENERGETSKE POTREBE SE VEČAJO, ZATO JE VARČEVANJE NUJNO

Cene energije naraščajo. Poleg tega se vedno bolj kažejo tudi posledice onesnaževanja okolja. In vsi, tudi najmanjši porabniki energije, nosimo del svoje odgovornosti za okolje, v katerem živimo. Zato, ker je dobro tako za naše denarnice kot tudi za naše okolje, za nas in naše zanamce, se vprašajmo, kje in kako bi lahko prihranili. Vsaka akcija, ki varuje okolje, je dobrodošla.

V okviru vseslovenske kampanje »Energija si, bodi učinkovit« poteka kar nekaj akcij, tudi v smislu ozaveščanja. Z izračuni so pokazali, da lahko prihranimo na primer:

- 30 odstotkov električne energije, ki je potrebna za gretje vode, če zmanjšamo temperaturo pranja s 40 na 30 stopinj Celzija,
- 6 odstotkov za vsako stopinjo manj pri ogrevanju bivalnih prostorov,
- vsaj 3 odstotke z uporabo varčnih sijalk.

Svetovno znani primer je obstoječe označevanje energetske učinkovitosti gospodinjskih aparatov z oznakami od A do G v kombinaciji z barvno lestvico. Ljudje dobro razumejo abecedno-barvno sporočilo.

Ogrevanje predstavlja pri stanovanjskih stavbah preko 70 odstotkov rabe energije. Dejansko doseženi energetski prihranki so odvisni od načrtov lastnikov stavb in od njihovega odnosa do učinkovite rabe energije.

Na podlagi rezultatov energetskega pregleda lahko investitor oziroma upravnik oblikuje načrt energetske obnove stavbe, kjer je praviloma najprej na vrsti izvajanje organizacijskih ukrepov, na primer zasledovanje rabe energije, ozaveščanje in motiviranje uporabnikov in vzdrževalcev, ter ukrepov, ki vplivajo na spremembo odnosa uporabnika do rabe energije v stavbi in niso povezani s posebnimi stroški.

Nato sledijo ukrepi s kratko vračilno dobo. Sem spadajo cenejši ukrepi, ki jih lahko izvajamo le ob rednem vzdrževanju stavbe in šele nato prehajamo k ukrepom z daljšo vračilno dobo oziroma k večjim investicijam. Seveda pa je pri tem treba upoštevati načrt investicijskega vzdrževanja stavbe in z njim povezati energetsko obnovo stavbe.

Najpogostejši priporočeni ukrepi so na ovoju stavbe: tesnjenje oken, toplotna izolacija podstrešja, zamenjava zasteklitve, zamenjava oken, dodatna toplotna izolacija podstrešja, toplotna izolacija poševne ali ravne strehe, toplotna izolacija tal na terenu in nadzorovano naravno prezračevanje stavb.

Le malo izmed teh ukrepov je poceni. Pri energetski obnovi ovoja stavbe se hitro pokaže potreba po večjih investicijah. Za investitorja je pri odločanju o izvedbi ukrepov zanimiv podatek o njihovi vračilni dobi, višini naložbe, pričakovanih prihrankih pri energiji in stroških, izboljšanju toplotnega ugodja v prostoru in o okoljskih prednostih. Najdražje so spre-

membe ogrevalnih sistemov in kompleksne regulacije.

Samo vi lahko v vašem gospodinjstvu zmanjšate porabo energije in zmanjšate stroške zanjo. Dobra stran je tudi, da boste takoj občutili vse pozitivne posledice vašega ravnanja. Zahteva pa, seveda, nekaj znanja in truda.

Velika industrija je v zadnjih letih naredila velik skok v energetski učinkovitosti. Poleg tehnoloških ukrepov so učinkoviti tudi organizacijski ukrepi, ki bi manjšim podjetjem prinesla zadovoljive prihranke.

Slovenski javni sektor mora do leta 2010 zmanjšati porabo energije za 15 odstotkov. Večino energije porabi v stavbah. Na tem področju so veliki potenciali, ki sicer zahtevajo precejšnje investicije, se pa zanesljivo povrnejo.

PRAKTIČNI PRIMER IZ NAŠEGA PODJETJA

O nujnosti varčne in učinkovite rabe energije ozaveščamo tudi zaposlene. Ljudje jemljemo električno in toplotno energijo včasih za samoumevno. To drugo je še bolj značilno za prebivalce mesta, ki ima daljinsko toplovodno ogrevanje.

Ni treba vedno snovati samo sistemskih rešitev. Uresničevanje teh traja več časa, so drage, ko pa uspejo, so prihranki res mnogo večji. Razmisliti je treba tudi o bivalnih navadah stanovalcev, na primer načinu prezračevanja stavbe in o odnosu uporabnikov do učinkovite rabe energije. Pri nekaterih stvareh leži denar dobesedno na tleh, samo pobrati ga je treba.

Konkretno imam v mislih previsoke temperature v skupnih prostorih Premogovnika.

V lamparni, prezivnici, veznih hodnikih zunanjih prostorov proti jašku NOP so bile v januarju temperature med 24 in 26 stopinj Celzija, v reševalni postaji celo med 24 in 27 stopinj Celzija, v jami pod jaškom pa 22 stopinj Celzija.

Z DELOM SE VSE DOSEŽE

Take temperature res niso varčne, celo škodljive za zdravje so, če pomislimo, da so bile takrat zunanje temperature dopoldne -10 stopinj Celzija.

V prostorih, kjer se ljudje ne zadržujejo redno, ampak po njih le prehajajo, je primerna temperatura 20 stopinj Celzija in manj. Z zmanjšanjem ogrevanja so bile v omenjenih prostorih temperature 21 stopinj Celzija, v jami pod jaškom pa med 16 in 17 stopinj Celzija. Pritožb ali reklamacij, da je komu hladno, ni bilo.

Pri zmanjšanju ogrevanja jaška NOP je prihranek zelo velik, ker gre za 7,9 MW inštalirane moči in znižanje temperature za 5 stopinj. Nisem ga pa računal.

Ker avtomatska regulacija skupnih prostorov zunaj ni ustrezna, smo s sprotnimi ročnimi posegi na klimatu in z zapiranjem grelnih teles dosegli zmanjšanje ogrevanja v višini 92,3 kW. Porabljene

je manj toplotne energije, manjši bo tudi strošek za obračun moči ogrevanja. Ta prihranek pa sem izračunal, ker je bil pomislek, da bo premajhen.

Po izračunu na letnem nivoju to zneso: strošek moči $21,319 \text{ €/kW/leto}$ $92,9 \times 21,319 = 1.980 \text{ €}$

strošek energije $20,8664 \text{ €/MWh}$

$24 \times 30 \times 6 \times 0,0929 \times 20,8664 = 8.374 \text{ €}$

Prihranek na leto znaša 10.354 €, vložek pa je nekaj 10 delovnih ur vzdrževalcev in nekaj ur za obdelavo ter predstavitev predloga. Prihranek je odvisen od zunanjih temperatur in trajanja grelne sezone. Podatki zadnjega petletnega povprečja kažejo na tak letni prihranek. Ni veliko za našo firmo, nekaj pa je. Saj poznate pregovor: »Zrno na zrno pogača, kamen na kamen palača.«.

Rajko Pirnat,

o varčevanju vir: energetika.net

1ST INTERNATIONAL CONFERENCE
ENERGY TECHNOLOGY
AND CLIMATE CHANGES

01.–03.07.2009 | Velenje | Slovenia

NAJAVA KONFERENCE IN VABILO

Konferenca Energetika in klimatske spremembe bo v Velenju od 1. do 3. julija 2009 povezovala mednarodne strokovnjake s področja energetike, ki bodo razjasnili marsikatero dilemo, odprli nova vprašanja, izmenjali svoje izkušnje in sklenili pomembna poslovna sodelovanja.

Nedvomno ima ravnanje z energijo danes večjo vlogo kot kadarkoli prej v zgodovini, njena trajna, zanesljiva in okolju prijazna oskrba pa predstavlja enega največjih svetovnih izzivov. Moderna družba še nikoli ni živela v energetske tako negotovem času kot sedaj. Cene tradicionalnih fosilnih goriv so podvržene velikim ekonomskim nihanjem, nestabilna politična situacija v državah, ki so energetske najbolj bogate z nafto in premogom, pa kažejo, da tudi v prihodnosti lahko pričakujemo le – nepričakovano.

Neučinkovita in potratna raba energije ne prizanaša niti našemu okolju. Hude klimatske spremembe, ki smo jim priča v zadnjem času, dokazujejo, da s svojim planetom ravnamo zelo neprimerno in neodgovorno.

Po besedah evropskega komisarja za energetiko, g. Andrisa Piebelgasa, rešitve obstajajo in trenutna finančna kriza ne more in ne sme biti razlog za zavlačevanje na področju trajnostnega in učinkovitega ravnanja z energijo in energetskimi viri, saj bodo stroški posledic klimatskih sprememb najmanj petkrat presegli stroške ukrepov za preprečevanje le-teh.

Zato je danes pomembno, bolj kot kdaj koli prej, da naredimo korak naprej in se soočimo z največjim izzivom na področju energetike v zgodovini človeštva.

Predavanja bodo potekala v Kongresnem centru hotela Paka v Velenju.

PRIHRANIMO!

Kolikšen prihranek na računu za električno energijo lahko posamezno gospodinjstvo zagotovi, je odvisno od mnogih faktorjev. Upoštevati je treba velikost gospodinjstva, vrsto opreme, število gospodinskih aparatov, poleg tega pa tudi dejstvo, da je le določen prihranek mogoče doseči brez večjih investicij, za večji prihranek pa je treba razmišljati dolgoročno in že ob nakupu dati prednost energetske varčnim in okolju prijaznim tehnologijam.

Nekaj nasvetov za prihranek dobrih 20 odstotkov brez večjih investicij in slabih 35 odstotkov z večjimi investicijami. Velja za povprečno gospodinjstvo z letno porabo cca 4.400 kWh.

- Velikokrat imamo vklopljene televizorje ali računalnike, ko jih ne gledamo ali uporabljamo. Če jih izklopimo, poleg tega pa jih skupaj z drugimi napravami (DVD, VHS, HIFI) izklopljenih ne puščamo v stanju »STANDBY« (gori lučka, digitalna ura ...), temveč jih popolnoma izklopimo iz omrežja, lahko prihranimo dobrih **6 odstotkov**.
- LCD-televizije imajo v stanju pripravljenosti občutno večjo porabo kot CRT (katodne televizije) in temu primerno tudi večji prihranek (57 kWh oz. 1 odstotek). Po potratnosti od nižje do višje vrednosti si televizije sledijo v tem zaporedju: CRT-katodne (navadne) TV, LCD TV, plazma TV.
- Če zamenjate 3 navadne žarnice z varčnimi v lučeh, ki gorijo dalj časa, ter redno ugašate luči, kjer jih ne potrebujete, ali namestite senzorje gibanja, lahko pri računu za električno energijo prihranite **5 odstotkov oziroma 250 kWh električne energije na leto**.
- Če perilo sušite zunaj, kar lahko počnete 8 mesecev v letu, lahko pri računu za električno energijo prihranite **5 odstotkov oziroma 247 kWh električne energije na leto**.
- Če pralni in pomivalni stroj uporabljate samo v času manjše tarife električne energije, lahko pri računu za električno energijo prihranite **3 odstotke**.

HSE, Energija.si

NOVOSTI SO ZAHTEVALE IZOBRAŽEVANJE

V delavnici Strojnega remonta je v februarju v več skupinah potekalo izobraževanje, v okviru katerega so uporabniki in vzdrževalci podrobneje spoznali novi pridobivalni stroj SL 300, podjetja Eickhoff.

»Naša praksa je,« je povedal **Danilo Rednjak**, tehnolog Priprave dela, »da pred vsakim nakupom novega stroja proizvajalcu sporočimo pomanjkljivosti ali slabosti, ki smo jih zaznali pri delovanju ali vzdrževanju stroja. S podjetjem Eickhoff zelo dobro sodelujemo in njihovi inženirji naše pripombe v večini upoštevajo. Ena večjih sprememb na novem kombajnu je bila izvedena na podlagi naših načrtov na drobilcu. Predlagali smo jo zaradi veliko prahu, ki se pojavlja na odkopu. Druge spremembe se nanašajo na vezavo vode na kombajn, nameščene so bile kamere in luči za vizuelno spremljanje rezanja kombajna na površini, nekaj sprememb pa se nanaša tudi na varnostni vidik ravnanja s kombajnom, na primer varnostni izklop stroja.«

Te spremembe so bile en razlog za uvedbo izobraževanja, drugi sta bili dve večji okvari na kombajnih v decembru lani. Namen izobraževanja je bil torej predstaviti spremembe na kombajnu, udeleženci pa so v delavnici Strojnega remonta lahko videli tudi notranjost posameznih delov stroja, in to tistih, v katere lahko v primeru okvare oziroma pri vzdrževanju posegajo.

Kot je še povedal Rednjak, načrtujemo

izobraževanja tudi za uporabnike in vzdrževalce druge opreme na odkopih in pripravnih deloviščih. Eden od vzrokov za takšno izobraževanje je tudi v tem, da se upokojujejo strojni in elektro vzdrževalci, ki so imeli veliko znanja in bogate izkušnje pri delu z opremo, mlajši sodelavci pa strojne opreme še ne poznajo dobro.

OCENA: ODLIČNO

Frank Riegermann, inšpektor montaže v podjetju Eickhoff, je s kolegom naše sodelavce dva tedna seznanjal z novim pridobivalnim strojem SL 300. Povedal je, da je izobraževanje potekalo zelo dobro. »Vaši sodelavci, ki delajo s temi stroji, imajo zelo veliko izkušenj, zato jim delo z njimi v glavnem ne predstavlja težav, prav pa je, da spoznajo vse spremembe, novitete in posebej določene dele stroja.

Z vašimi sodelavci smo v nekaj letih vzpostavili zelo dobro sodelovanje, predlagajo izboljšave kombajna in v našem podjetju jih z veseljem upoštevamo. Tak način sodelovanja nam je zelo všeč, kajti z vidika razvoja strojev je to pomembno tudi za naše podjetje. Eickhoff prodaja odkopno opremo po celem svetu in tudi

poučujemo njene uporabnike, vendar moram poudariti, da najbolje sodelujemo prav s Premogovnikom Velenje.«

Simon Koradej, nadzornik strojne montaže jama Preloge, je bil pouka deležen v skupini vzdrževalcev in dežurnih, ki delajo na mehaniziranih odkopih, in je v njihovem imenu povedal: »Takšno izobraževanje pozdravljamo, menimo, da je zelo potrebno, a imamo to možnost premalokrat. Če pride do okvare stroja, jo je treba reševati v jami, za to pa je treba stroj poznati. Marsikdaj ne bi bilo treba klicati v jamo intervencijske ekipe, saj bi ob poznavanju stroja okvaro lahko odpravili sami.

Drugi razlog, da je to izobraževanje koristno, je tudi v tem, da vsaka nova oprema prinese določene novosti, izboljšave, marsikatero smo predlagali mi. Zato je prav, da jih spoznamo, to pa je najbolje narediti, preden pride stroj v jamo.

Izobraževanj si torej še želimo, potrebna bi bila tudi bolj specializirana. Koristno bi bilo, na primer, da bi sodelovali pri razdiranju stroja v delavnici pred njegovo odpremo v jamo, kajti takrat lahko spoznamo njegove notranje dele.«

Diana Janežič

Frank Riegermann

»Pouk« v delavnici – levo Danilo Rednjak, desno Simon Koradej

NAJLAŽJE JE PRODAJATI IZDELEK, ČE VANJ VERJAMEŠ.

»Danes ni pomembno samo, kako kakovosten izdelek ali storitev ponujaš. To je sicer nujen, ne pa zadosten pogoj. Na trgu je čedalje večja konkurenca, veliko podjetij prodaja podobne izdelke ali storitve,« pravi mag. Aleš Lisac iz podjetja Lisac & Lisac.

To je bil izziv za sodelavce in sodelavke, ki v podjetjih v Skupini Premogovnik Velenje delajo ali bodo delali na področju trženja in prodaje.

Izziv sta sprejela Izobraževalni center Skupine PV in podjetje Lisac & Lisac ter organizirala in izvedla štiridnevno delavnico z naslovom Trženje. Prvi modul je potekal 27. januarja v Vili Široko v Šoštanju, četrti modul so sklenili 25. februarja.

»Namen delavnice je bil naučiti udeležence bolje prodajati, bolje pokazati kupcem, kaj imamo za njih. V delavnici sem predstavil poslovne modele o tem, kako izpeljati celoten proces prodaje – od zbujanja zanimanja kupcev za izdelek ali storitev preko predstavitve izdelka ali storitve do tega, kako kupcem prodati več, kako doseči, da kupci pridejo večkrat. Prodajanje je veščina, torej se je da naučiti,« je povedal **Aleš Lisac**.

Odziv udeležencev je bil odličen, zadovoljni so bili s predavateljem in z načinom dela, navdušili so jih praktično delo, odprtost dialoga, možnost preverjanja njihovih razmišljanj o trženju.

KUPEC JE KRALJ!

Način dela je bila delavnica z malo teorije. Udeleženci so dobili poslovni problem, za katerega so poskušali poiskati čim več rešitev, vodja delavnice pa jim je podal svoje rešitve, pokazal primere iz drugih panog, podjetij, držav.

Lisac: »Udeleženci so cenili, da poslušajo človeka »od zunaj«, ki gleda z drugačnimi očmi. Povedal sem jih veliko primerov iz drugih panog, kajti pomembno je spremljati, kaj se dogaja na drugih področjih, da lahko pozitivne izkušnje ustrezno prenesesh na svoje področje. V marketingu in prodaji je bilo že vse izumljeno. Težko pa je za svoj problem uporabiti pravo rešitev, ki bo delovala.

Udeležence je predvsem zanimalo, ali predstavljajo izdelek ali storitev na pravi način, ali torej kupcem pravilno, zani-

Aleš Lisac (desno): »Prodajo vsakega izdelka ali storitve je treba adaptirati v svoje okolje, prilagoditi navadam ljudi in kulturi države.«

mivo predstavljajo potrebo po nakupu njihovega izdelka ali storitve.«

Kot je poudaril vodja delavnice, pa je na koncu pomembna implementacija. Vsa teorija in vse dobre prakse ne pomagajo, če pridobljenega znanja ne znaš uporabiti v svojem primeru. Poleg tega je za dobro prodajo treba imeti tim ljudi, ki pozna končni cilj, ki si ga prizadeva doseči in ki verjame v izdelek, katerega prodaja. »Če prodajalec ni pri stvari, stranke to začutijo. Takšne primere vsi poznamo iz trgovin, kjer se prodajalci pred strankami pogovarjajo med seboj, se stranki ne posvetijo, so slabe volje, imajo druge opravke.«

Aleš Lisac ima na področju trženja dvajsetletne izkušnje iz cele Evrope in iz ZDA. Delal je v šestih državah. Poleg svojega podjetja, ki se ukvarja s poslovnim izobraževanjem in založništvom v Sloveniji in na Hrvaškem, je med drugim delal tudi v podjetju Delo Revije, bil je

svetovalec turističnega podjetja Globtur in delal pri mobilnem operaterju Vega. Zadnji dve leti je na Poljskem vodil Aquapark.

Te bogate izkušnje iz prakse uspešno uporablja pri vodenju delavnic, kajti zgodbe iz različnih panog, držav, okolij, večjih ali manjših podjetij so zelo poučne. So stranke po celem svetu enake? Lisac: »Ja. Vsi ljudje bi bili radi lepi, moderni, zdravi, fit, uspešni ... Zato marketinški principi delujejo v vseh panogah in v vseh državah. Prodajo vsakega izdelka ali storitve pa je treba adaptirati v svoje okolje, prilagoditi navadam ljudi in kulturi države.«

Diana Janežič

INFORMATIVNI DAN

V ŠCV sta bila 13. in 14. februarja organizirana informativna dneva, ki ju tudi v Premogovniku Velenje s pridom izrabimo predvsem za seznanitev bodočih dijakov s programi šolanja za poklice v rudarstvu.

Informativna dneva sta bila precej bolje obiskana kot lani, povečalo se je zanimanje za rudarske poklice, predvsem za poklic geostrojnika rudarja. Osnovnošolce so spremljali starši, pa tudi dedki, upokojeni rudarji, kar kaže, da na odločitev za rudarski poklic še vedno vpliva tradicija.

Ravnatelj Poklicne in tehniške rudarske šole **mag. Albin Vrabčič** je povedal, da je bilo veliko zanimanja tudi za šolanje v programu okoljevarstveni tehnik, za katerega se bolj zanimajo dekleta, ki imajo del pouka skupaj s fanti, ki se izobražujejo za poklice v rudarstvu. Mag. Vrabčič je bil na informativnih dnevih posebej zadovoljen s sodelovanjem sodelavcev iz Premogovnika Velenje. Majda Lampret in Franci Rošar iz Izobraževalnega centra sta predstavila Premogovnik Velenje, možnosti zaposlovanja in štipendiranja ter razdelila promocijsko gradivo, v katerem so katalog, letak in CD.

UČITELJI ŠCV NA OBISKU

V sredo, 28. januarja, smo učitelji Šolskega centra Velenje, Poklicne in tehniške rudarske šole izvedli ekskurzijo v Premogovnik Velenje. Skupino učiteljev smo sestavljali zaposleni v Šolskem centru Velenje, naši zunanji sodelavci, zaposleni v Skupini Premogovnik Velenje in posebna gostja Marija Šibanc, svetovalka Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, ki je odgovorna za razvoj poklicev geostrojnik rudar, geotehnik in strojni tehnik.

Sprejel nas je Boris Potrč, vodja Izobraževalnega centra Skupine PV. Naš namen obiska v Premogovniku Velenje je bil ogled jamskih učnih prostorov dijakov, delovišča odkopa Y v jami Pesje in prostorov dežurnega PV. Seznanjeni smo bili z novostmi, ki so bile uvedene v zadnjih letih, in prinašajo večjo produktivnost ter zmanjševanje stroškov proizvodnje premoga, največji napredek pa je bil narejen na področju skrbi za varnost in zdravje rudarjev. Po zaključku strokovnega ogleda smo bili navdušeni nad visoko tehnologijo. Ugotovili smo, da se je v letih od našega zadnjega obiska precej zadev spremenilo.

Ob koncu obiska je stekel tudi pogovor o razvoju poklicev v rudarstvu, strojništvu in elektrotehniki. Seznanili so nas, da bodo v Premogovniku Velenje v prihodnjih letih zaposlili večje število dijakov, ki bodo uspešno zaključili šolanje v Poklicni in tehniški rudarski šoli, Poklicni in tehniški strojni šoli ter Poklicni in tehniški elektro in računalniški šoli. Premogovnik Velenje že vsa leta izvaja pomoč pri pridobivanju kadrov s pomočjo štipendiranja.

Tadej Vodusek, foto T. V.

IZOBRAŽEVALNI CENTER – NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ V MARCU

Izobraževalna oblika	Ciljna skupina	Kraj izobraževanja	Datum
Zaključni seminar za pripravnike	Pripravniki	Zelena dvorana	marec
Redno letno preverjanje znanja strelcev	Strelci	Jamska učilnica	4., 11. 3.
Pripravniki izpiti	Pripravniki	VPD učilnica	marec
Redno letno izobraževanje pred preverjanjem znanja	Nadzorniki in poslovodje	Zelena dvorana	3., 4., 10., 11., 17. 3.
Redno letno preverjanje znanja za nadzornike	Nadzorniki	Jamska učilnica	Po 10. 3.
Šola poslovnih znanj Vodenje sprememb	Mladi sodelavci VII. st. izobrazbe Skupine PV	ŠCV – MIC	3. 3.
Šola poslovnih znanj Analiza računovodskih izkazov	Mladi sodelavci VII. st. izobrazbe Skupine PV	ŠCV – MIC	28. 3.

100.000 DRŽAVLJANOV SLOVENIJE NIMA DOKONČANE OSNOVNE ŠOLE!

Če vas podatek, zapisan v naslovu, preseneča in poznate koga, ki bi želel končati, kar je v mladosti začel, je čas, da preberete te vrstice.

V Ljudski univerzi Velenje vpisujemo v 7., 8. in 9. razred **osnovne šole za odrasle in mladostnike**. Ta izobraževalni program je namenjen vsem, ki želijo pridobiti osnovnošolsko izobrazbo in s tem možnost izobraževanja na vseh poklicnih in tehničnih srednjih šolah.

Ker imajo odrasli številne obveznosti (službe, družine ...) želimo narediti to izobraževanje čim bolj prijazno. Zato udeležencem omogočimo drugačen način dela, kot so ga bili vajeni iz rednega izobraževanja.

Zelo pomembno za naše udeležence je, da lahko OŠ opravijo tudi sami, brez predavanj. Da bi čim prej zaključili, kar so si zadali, so vsem udeležencem ves čas izobraževanja na voljo brezplačna literatura, individualna učna pomoč in svetovanje. Tako lažje premagajo prve težave pri učenju in se naučijo ali ponovijo tehnike učenja.

Brezplačna učna pomoč in svetovanje je našim udeležencem na voljo v treh Središčih za samostojno učenje:

- v Velenju na Ljudski univerzi Velenje (898-5464),
- v Šoštanju v prostorih Občine Šoštanj (05 994-7030),
- v Nazarjah v Jakijevi hiši (839-0260).

Vemo, da imajo odrasli številne življenjske izkušnje in tudi drugačne cilje kot mladi. Tak način dela jim omogoča, da lahko v svojem ritmu v enem letu zaključijo dva ali pa celo tri razrede.

Šolanje je za udeležence brezplačno, kajti vse stroške zanje krije Ministrstvo za šolstvo in šport.

KAJ JE USPELO NEKATERIM NAŠIM UDELEŽENCEM?

Vsako leto imamo v 6 oddelkov vpisanih veliko posameznikov, ki so naredili najtežji krak pri doseganju svojega cilja. In kaj je to? Poklicali so telefonsko številko 898-5452 in povedali, da bi radi dokončali osnovno šolo. Vsako leto jih je nekaj, ki jim ta odločitev resnično

Education and Culture
Socrates

Ta projekt je bil
izveden s pomočjo
Evropske skupnosti
v okviru programa
Socrates II.
akcije Grundtvig -
učna partnerstva.

LJUDSKA UNIVERZA VELENJE
TITOV TRG 2, 3320 VELENJE
03 898 54 50 E-mail: info@lu-velenje.si

spremeni življenje.

Z vami bi rada delila 3 zgodbe, ki nam, organizatorjem, in našim udeležencem dajejo motivacijo za vsakdanje delo.

Vesna. Dekle ima 18 let. Njena prijateljica mi pove, da nima dokončane osnovne šole. Noče se vpisati, ker njeni bližnji (fant, novi prijatelji) ne vedo, da ji ni uspelo. Na ulici pred staro Namo jo prepričam, da bova vse naredili tako, da nihče ne bo izvedel. Doma pove, da se je vpisala v srednjo šolo, individualno pomoč ji uredim v posebnem prostoru, in začne ... Konča presenetljivo hitro. Mislim, da v treh mesecih. Potem nadaljuje na srednji trgovski šoli, tudi pri Ljudski univerzi. Konča. In potem naprej. Ekonomski tehnik. Danes je študentka v Ljubljani. Dela v računovodstvu in je lepa, mlada ženska, polna novih ciljev ...

Ivan. Gospod, star 50 let. Se vam zdi prestar za izobraževanje? No, ni bil najstarejši, najstarejši je štel 59 let. Zanimivo je, da starejši, kot so udeleženci, boljše ocene dobivajo.

Torej Ivan ima tisto leto smolo, v času

V Ljudski univerzi Velenje smo za vas ali vaše poznane pripravili odlično možnost: samo v 18. tednih lahko brezplačno in brez predavanj naredite OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE in si s tem izboljšate svoje izobrazbene in zaposlitvene možnosti.

Za nadaljnje informacije in prijave smo vam na voljo na tel. št. 03/898-5452 ali osebno v Ljudski univerzi Velenje.

izobraževanja izgubi službo. Vključim ga v projekt Nova priložnost, kjer smo razvijali nove metode učenja in motiviranja za tiste, ki se vključijo v OŠ za odrasle. To ga tako navduši, da se odloči, da v času do upokojitve ne bo čakal na Zavodu za zaposlovanje, ampak zbere vsa sredstva in odpre uspešno obrt v Velenju. Kot primer dobre prakse sva objavljena v Anglijo, kjer vsem najpomembnejšim možem, ki delijo denar za izobraževanje, opiševa njegovo zgodbo in napredek. (Mimogrede lastna hvala: za projekt Nova priložnost smo kot prvi v Evropi prejeli nagrado Evropska listina kakovosti.)

Alenka. Gospa srednjih let, 2 mala otroka. Želi dokončati osnovno šolo, da otrokoma ne bi bilo nerodno. Vendar ima moža, ki ji ne dovoli, da bi se izobraževala. Prihaja precej od daleč, skupaj skleneva pakt, da nama bo uspelo. Ne telefoniram ji, ne pošiljam pošte. Pride, kadar utegne. Res traja nekoliko dlje, pa vendar ji v dveh letih uspe dokončati, kar si je zadala. Obljubi mi, da bo povedala doma in upam, da je res. Uspešnih zgodb je veliko. Bo ena tudi vaša?

Brigita Kropušek Ranzinger,
vodja izobraževanja

VPIS V REGISTER AGENCIJ ZA ZAGOTAVLJANJE DELA IN KONCESIJA ZA OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI POSREDOVANJA ZAPOSLITEV IN DELA ZA LETO 2009

V januarju 2009 smo z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve prejeli dve odločbi. 8. januarja smo prejeli odločbo, da se družba Premogovnik Velenje, d. d., vpiše v **register Agencij za zagotavljanje dela**, 23. januarja pa odločbo, da se družbi Premogovnik Velenje, d. d., podeljuje **koncesija za opravljanje dejavnosti posredovanja zaposlitev in dela za leto 2009**.

OBRAZLOŽITEV

Z vpisom v **register Agencij za zagotavljanje dela** ima družba možnost, da z delojemalcem sklene pogodbo o zaposlitvi, na podlagi katere delojemalec in delodajalec sporazumno skleneta, da se delojemalca napoti na delo k drugemu delodajalcu – naročniku.

Koncesija za opravljanje dejavnosti posredovanja zaposlitev in dela daje družbi možnost, da opravi za drugega delodajalca – naročnika vse kadrovske storitve v zvezi z zaposlovanjem (od iskanja kadra, razgovora, do zaposlitve v naročnikovem podjetju).

Na podlagi vpisa v register in koncesije družba sklene z Zavodom RS za zaposlovanje pogodbo o medsebojnem sodelovanju in na podlagi te pogodbe ZRSZZ družbi posreduje na njeno zahtevo seznam brezposelnih oseb z naslovi, ki izpolnjujejo določene pogoje, ki jih delodajalec zahteva.

Zavod RS za zaposlovanje določi strokovnega sodelavca, s katerim družba sodeluje oziroma družbi svetuje, jo obvešča o novostih ...

Družba si lahko ustvarja svojo lastno bazo iskalcev zaposlitve.

Tatjana Strgar, univ. dipl. soc.
Kadrovsko-splošno področje

SPOŠTOVANE SODELAVKE V SKUPINI PREMGOVNIK VELENJE!

Premogovnik Velenje je pretežno moški kolektiv, vendar ste ženske zelo pomembni del našega kolektiva.

Letos smo se odločili, da vaš praznik – 8. marec še posebej obeležimo, zato vas ob tej priložnosti prijazno vabim

NA SLOVESNOST V POČASTITEV DNEVA ŽENA

**v petek, 6. marca 2009, ob 11. uri
v Glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega Velenje.**

Ogledali si bomo plesni projekt **Step up**, ki so ga pripravili mladi iz *Poklicne in tehniške šole za storitvene dejavnosti v Velenju*.

Zaradi ogleda predstave bo za vse ženske, zaposlene v Skupini Premogovnik Velenje, iz službe ta dan omogočen predčasni odhod ob 10.30 uri. Avtobusni prevoz izpred NOP bo organiziran ob 10.40 uri.

dr. Milan Medved
direktor Premogovnika Velenje

»NIMAM SE ZA JUNAKA!«

Dogodek ni več novica. Naš sodelavec, varnostnik v HTZ Velenje, Izudin Smajilović je 3. februarja iz ledeno mrzle vode Velenjskega jezera s pomočjo mimoidočega Gorana Bračiča rešil mamo in njeno dveletno hčerko, ki jima je spodrsnilo na pomolu pri čolnarni.

»Nimam se za junaka,« je rekel nasmejani Izudin. »Presenečen sem bil, ko mi je kriminalist rekel, da sem storil veliko dejanje, ki ga ne bi storil vsak. Ne razumem. Meni se zdi, da bi to storil vsak, in da bi jaz pomagal vsakemu, ki bi ga našel v nesreči. Po poklicu sem rudar, delal sem v jami, tam velja solidarnost, rudarji si pomagamo med seboj.«

Potem ko so se dogodki umirili, ko so Izudina nehali oblegati novinarji, ko je prespal nekaj noči in podoživel reševanje, je šele začel dojemati, kaj se je dogajalo in kaj bi se lahko zgodilo, če ne bi ... »Če ne bi šel iz vratarnice na obhod, če ne bi bilo gospoda Bračiča na travniku, če ne bi šla pogledat ali res nekdo kliče na pomoč ali se nama samo zdi ... Reševalec mi je dejal, da bi mama in hči zdržali le še nekaj minut. Njuna oblačila so bila napojena z vodo, težka, mati ni imela več moči, da bi otroka potisnila na pomol. Jaz imam tri otroke in lahko si predstavljam, kaj bi pomenilo, če tega otroka ne bi rešili,« je vrelo iz Izudina. Pa se je vse srečno končalo. Policisti, reševalci, gasilci so bili v avtokampu v nekaj minutah, poskrbeli za ponesrečenke in ju odpeljali, poplavljeni recepcijo avtokampa so pobrisali, premočene odeje in oblačila posušili, naredili vse zapisnike.

Oče in mama male deklice sta se naslednji dan oglasila pri Izudinu in se mu zahvalila za reševanje. Takrat si je mati prvič dobro ogledala svojega rešitelja, saj si ga prejšnji dan v šoku in skrbi za otroka sploh ni zapomnila.

»RAD IMAM RED.«

Izudin živi od 1972. leta v Velenju, oče je bil rudar. Hodil je v elektrotehnično šolo, ki je ni dokončal. Zaposlil se je v Kamnolomu Paka, ki je takrat spadal še k Rudarskemu šolskemu centru. V tem času se je na pobudo vodje kamnoloma Dušana Perhača izobraževal za geologa. Kasneje se je zaposlil na čelu v jami Škale in končal rudarsko šolo. Leta 1994 ga je pri izdelovanju prečnika v jami Pesje zasulo in z delom v jami je bilo konec. Nekaj časa je bil zaposlen na stadionu, nato je postal varnostnik.

Dr. Vladimir Malenković se je Izudinu Smajiloviću zahvalil za prisebno ravnanje na delovnem mestu.

Odkar je varnostnik v TRC Jezero, je doživel že marsikaj. Reševal je, na primer, laboda, ki ga je obgrizel pes, priča je številnim oblikam vandalizma, razgrajanja. Posebej poletne noči so – živahne? »Ne le živahne, so katastrofa,« brez premisleka zatrdi Izudin.

»Zbira se mladina, napijejo se, v ograjeno območje silijo z avtomobili, divjajo z motorji. Velikokrat pomaga že, če se pokažem, posvetim z lučjo in se uma-knejo, večkrat pa pokličem tudi policijo, saj varnostniki nimamo pravice ukrepati. Neprijetno je opazovati takšno razgrajanje. Rad imam, da so stvari urejene, da je vse po predpisih,« je vesten Izudin.

Zaveda se, da varuje premoženje velike vrednosti, saj so v avtokampu hranjeni avtodomi in prikolice, pa tudi v urejenost celotnega območja, ki ga Izudin in sodelavci varujejo, Premogovnik Velenje in PV Invest veliko vlagata. Nenazadnje, številni obiskovalci se radi rekreirajo in temu je to območje tudi namenjeno. Izudinu Smajiloviću sta se ob dogodku, ki bi lahko imel tragične posledice,

za prisebno ravnanje zahvalila direktor HTZ Velenje dr. Vladimir Malenković in vodja Centra za izobraževanje in usposabljanje Stane Čas.

Dr. Malenković je med drugim poudaril: »Premogovniško dejavnost prelevata tovarništvo in odgovornost do sebe, sočloveka in premoženja. To potrjujejo, na primer, reševalna četa, krvodajalstvo in mnoge oblike pomoči ljudem.

Želim si, da bi tudi v časih, ko mnogi gledajo le nase in na svojo korist, bilo vendarle več takih ljudi, ki bi znali prisluhniti človeku in mu v težavah pomagali. Občutek, da takšni ljudje so, je zelo dober.«

Izudina Smajilovića in Gorana Bračiča je 9. februarja sprejel tudi velenjski župan Srečko Meh in jima izrekel priznanje za pogumno dejanje.

Diana Janežič

AKTIV DELOVNIH INVALIDOV RAZPISUJE VOLITVE

Izvršilni odbor Aktiva delovnih invalidov Premogovnik Velenje je imel na dnevnem redu rednega sestanka 16. februarja tudi pripravo in izvedbo volitev v letu 2009, kajti spomladi potečejo mandati članom izvršilnega odbora, predsedniku in podpredsedniku.

Zato na podlagi Statuta Medobčinskega društva invalidov Šaleške doline Velenje in na podlagi 31. člena Statuta, razpisuje redne volitve članov izvršilnega odbora in predsednika.

Volitve bodo na delnem zboru članov v petek, 27. marca 2009, ob 17. uri v restavraciji Jezero.

Izvršilni odbor ADI PV bo štel tako kot do sedaj 13 članov, ki so razporejeni v celotnem sistemu takole:

- Proizvodnja – 1 član,
- Priprave in jamsko vrtanje – 1 član,
- Zračenje – 1 član,
- Jamska elektro in strojna služba – 1 član,
- HTZ OUTN (jama) rudarski del 1 in

- rudarski del 2 – 2 člana,
- HTZ OUTN (zunanji del), bivša Klasična, rudarski, elektro in strojni del – 1 član,
- HTZ PC SPV (Delavnica zaščitnih sredstev, Kopalnica, Služba varovanja) – 1 član,
- HTZ PC PGM – 1 član,
- HTZ Prodaja in uprava – 1 član,
- HTZ PC SIPO, IZO, ESTO, Strojni in elektroremont, Logistika – 1 član,
- PV Strokovne službe – 1 član,
- Gost, PLP, RGP, PV Invest, HABIT, PUP PV – 1 član.

Na vseh naštetih področjih članice in člani ADI sami izberejo predstavnika, na delnem zboru članov pa bodo ti

predstavniki potrjeni. Volili bodo predsednika. Kandidat za predsednika mora oddati kandidaturu v zaprti kuverti in priložiti program dela v naslednjem mandatu. Dokumente odda **volilni komisiji** v sestavi: **Franč Boljte – HTZ DZS, Ivan Merc – Lamparna in Rado Martinc – SIPO.** Kandidate je treba oddati do 13. marca 2009. Po tem datumu kandidate ne sprejemamo več.

Izvršilni odbor Aktiva delovnih invalidov se iskreno zahvaljuje za vso podporo in pomoč pri delu v tem mandatu. Vsem članicam in članom želimo čim več zdravja.

Drago Kolar, predsednik ADI PV

ZAČASNA ZAPORA SPREHAJALNE POTI

V Premogovniku Velenje se zavedamo pomembnosti sodelovanja z lokalnim prebivalstvom in zaradi tega posvečamo veliko pozornost urejenosti okolja znotraj pridobivalnega prostora. K temu nedvomno spadajo tudi sprehajalne poti, namenjene prebivalcem Šaleške doline, športnikom, turistom ter na ključnim obiskovalcem za preživljanje prostega časa. Že pred leti je v sklopu urejanja okolice Škalskega jezera potekala izgradnja sprehajalnih poti, katerih del je namenjen tudi konjenikom in kolesarjem.

Lani je bila ponudba sprehajalnih poti razširjena z ureditvijo nove kolesarsko-sprehajalne poti okoli Velenjskega jezera. Omenjena pot je z obiskano potjo presegla vsa pričakovanja snovalcev. Pot poteka od čolnarne pri Velenjskem jezeru preko prostora sanacije ugreznih, po južnem delu Škal do Škalskega jezera, mimo vrtičkarskega naselja Kinta Kunte in nazaj do območja čolnarne. Pri načrtovanju trase sprehajalne

poti smo se v Premogovniku Velenje zavedali, da del poti na zahodni obali Velenjskega jezera poteka nad območjem pridobivanja premoga v jami Pesje in bo s približevanjem odkopavanja podvržen vedno večjim in pogostejšim premikom terena.

Konec januarja so premiki terena na jugozahodnem delu sprehajalne poti dosegli velikost in pogostost pojavljanja, ki ne zagotavljata več varnega gibanja obiskovalcev. Zaradi tega smo sprejeli odločitev, da del sprehajalne poti zaradi varnosti sprehajalcev začasno zapremo. Zaradi priljubljenosti sprehajalne poti med prebivalci smo sklenili, da zaprti del poti nadomestimo z novim. Novi del poti bo združil obstoječo sprehajalno pot od klanca pri Škalah preko zahodnega dela področja sanacije ugreznih z obstoječo kolesarsko-sprehajalno potjo v Prelogah, ki povezuje Velenje in Šoštanj. Z urejanjem nove trase bomo pričeli takoj, ko bodo to dovoljevale vremenske razmere.

V Premogovniku Velenje koristnike kolesarsko-sprehajalne poti prosimo za razumevanje ter da zaradi lastne varnosti upoštevajo opozorilne table, ki so nameščene v Prelogah pri mostu na iztoku Velenjskega jezera v reko Pako in v Škalah na mostu preko Sopote ter na zapornici pri Arliču.

PRAVILA DAJANJA KRVI

V podjetju ugotavljamo, da krvodajalci ne upoštevajo dosledno pravil, povezanih z obveznostmi in s pravicami delavcev ob darovanju krvi, zato jih nanje opozarjamo in ponovno objavljamo službeni nalog (SNL št. 03-03KSN1 z dne 27. 1. 2009), ki govori o nadomestilu plače za darovanje krvi.

BODITE POZORNI!

V primeru, ko gre krvodajalec na odvzem krvi, ko je že opravil dnino za ta delovni dan, ni upravičen do prostega dne (refundacije).

Preden se krvodajalec udeleži akcije, se mora obvezno dogovoriti s svojim vodjem za dan odvzema krvi. Če obstajajo resne zahteve v delovnem procesu (premalo ljudi v moštvo, zahtevna dela ...), lahko vodja prošnjo odkloni oziroma se s krvodajalcem dogovorita za ustrežnejši datum.

Krvodajalci morajo poskrbeti, da dostavijo vodji potrdila o odvzemu krvi takoj po darovanju krvi. To je posebej pomembno, če se akcije udeležijo konec meseca. Brez potrdila delavec v tistem mesecu ne more uveljavljati nadomestila plače.

Nadomestilo plače za prvi dan (refundacija ZZZS) in s tem prosto dnino lahko krvodajalec izrabi samo na dan darovanja krvi.

SLUŽBENI NALOG

1. Delavec ima pravico do odsotnosti z dela zaradi prostovoljnega darovanja krvi na dan, ko daruje kri. Delavec se mora s svojim vodjem pred darovanjem krvi dogovoriti o izostanku z dela. Delodajalec obračuna in izplača nadomestilo plače (za dan darovanja krvi) v breme zdravstvenega zavarovanja (refundacija). Delavec mora predložiti delodajalcu Potrdilo o darovanju krvi, ki ga izda in izpolni Zavod R Slovenije za transfuzijsko medicino Ljubljana. Delodajalec k zahtevku za refundacijo doda še Potrdilo delodajalca, iz katerega je razvidna osnova za nadomestilo plače. Osnova za nadomestilo je opredeljena v 1. alineji 2. odstavka 31. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. 9/92 + popravki). 2. Za naslednji (en dan) se obračuna plačan izredni dopust – kri. Stroške za ta dan krije delodajalec. Vrednost nadomestila vsebuje osnovno plačo, povečano za vrednost minulega dela in jamskega dodatka za tiste delavce, ki so do njega upravičeni.

3. Prva dnina (v breme zdravstvenega zavarovanja) se vedno izkoristi na dan darovanja krvi, druga dnina (v breme delodajalca) pa se praviloma izkoristi naslednji dan ali pa po dogovoru, in sicer:

- če organizira krvodajalsko akcijo Transfuzijska postaja Ljubljana, mora delavec izkoristiti to dnino najkasneje v roku treh mesecev,
- pri individualnem darovanju krvi v Celju, Slovenj Gradcu ali drugje pa najkasneje v roku enega meseca.

4. Pri darovanju krvi je treba upoštevati omejitve zdravstvene službe, da lahko

moški kri darujejo vsake 3 mesece, ženske pa vsake 4 mesece. Za darovano kri znotraj tega roka se ne priznajo pravice iz 1., 2. in 3. točke tega službenega naloga.

5. Krvodajalcu, ki je daroval kri med bolniškim dopustom, se ne priznajo pravice iz 1., 2. in 3. točke tega službenega naloga.

6. Pravica do nadomestila plače (prva in druga dnina) za darovano kri v naslednje leto ni prenosljiva.

Damjana Kričej,
predsednica OO RK PV

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE, OBMOČNO ZDRUŽENJE VELENJE, VABI V MARCU NA KRVODAJALSKE AKCIJE!

datum	akcija	kraj
3. marec	krvodajalska akcija za Zavod za transfuzijsko medicino Ljubljana	v gostišču Rednak v Šoštanju od 7. do 13. ure
11. marec	krvodajalska akcija za Bolnico Slovenj Gradec	KO RK Šentilj
18. marec	krvodajalska akcija za Bolnico Slovenj Gradec	KO RK Zavodnje
25. marec	krvodajalska akcija za Bolnico Maribor	v gostišču Pod klancem v Ravnah pri Šoštanju

LJUBITI – SEBE

Eden od najpomembnejših partnerskih odnosov, ki ga sklenemo v življenju, je odnos s samim sabo. Oscar Wilde je nekoč rekel: »Ljubiti samega sebe je začetek dosmrtna romance.«

Ljubezen do sebe je pot do sreče; če se ne maramo, ne moremo imeti radi drugih in življenja nasploh. Sebe se začnemo zavedati že v najzgodnejših otroških letih, prek sporočil, ki jih dobivamo od staršev. Smo zaželeni? Nam starši povedo, da nas imajo radi? Če nas vzgajajo v ljubečem in zaščitenem okolju, če spoštujejo naše potrebe in nas same, če spodbujajo našo radovednost, sprejemamo sporočila o tem, da smo ljubljeni in da lahko ljubimo sebe. Lastnosti ljudi, ki se imajo radi:

- osredotočajo se na svoje dobro počutje,
- dovolijo si biti srečni in svojo srečo deliti z drugimi,
- večino časa je njihov glavni cilj uživanje v življenju,
- do drugih so ljubeči in pozorni,
- sebe postavljajo na prvo mesto,
- kdo so, je zanje pomembnejše od tega, kaj so,
- to, kar hočejo, je vedno pomembno.

POGLED V OGLEDALO

Vsakdo od nas ima potrebo po vsečnosti – ne le sebi, temveč tudi drugim. Stopite pred ogledalo. Kaj vidite? Kam vam uhaja pogled? Iščete napake? Se lahko nasmehnete sami sebi? So vaše notranje besede polne kritike in negativnih vrednostnih sodb? Ali oči prezrejo vaše dobre lastnosti?

Nezadovoljstvo s svojim telesom lahko vpliva na naše mišljenje, čutenje in samopodobo. Hkrati z negativno predstavo o lastnem telesu pridejo tudi občutki sramu in tesnobe, čustveno neravnovesje, šibko samospoštovanje, tesnoba, načrtno hujšanje, motnje hranjenja in depresija. Zato je pozitivna in zdrava telesna podoba nujna; le tako se lahko dobro počutimo v svoji koži.

SPREMEMBA RAZMIŠLJANJA

Svojo prihodnost ustvarjate s tem, kar govorite, mislite in občutite zdaj. Kakšen pomen pripišete posameznim dogodkom, kakšne sklepe izpeljete iz položaja, kako se primerjate z drugimi, kakšno predstavo imate o sebi, preteklost, ki jo ustvarjate, in prihodnost, ki si jo predstavljate – vse to postane vaša sedanost. S spremembo mišljenja lahko

pomembno spremenite svoje življenje – na bolje. Proces novega notranjega dialoga namreč začne sproščati stara negativna sporočila, ne glede na to, ali ste se jih zavedali ali ne.

IMETI SE RAD

Ste se kdaj spraševali, zakaj imajo nekateri ljudje tako krepko samozavest in samospoštovanje? Kako jim to uspe? Ti ljudje se imajo radi. Ljubezen do sebe je stanje zavedanja, način zaznavanja, stališče, ki ima za posledico integrirano zaznavanje sveta. Gre za sprejemanje samega sebe, vendar takšno, da si ne prizadevamo biti nekdo drug. Radi se začnete imeti, ko se nehate zavračati, še posebno na čustveni ravni. Izpolnitev dosežete od znotraj, s sprejemanjem (in ne le z izražanjem) svojih čustev.

POZITIVNE TRDITVE

Pozitivne trditve so namenjene izzivanju negativnih prepričanj in besed. Podobne so ustvarjalni vizualizaciji. Ponavljanje zatrditev ustvarja mentalne podobe, ki nam pomagajo pri osredotočanju na cilj, predmet ali situacijo, ki jo želimo doseči ali oblikovati. Če želimo shujšati, si ne smemo reči »predebel sem, zato moram shujšati«. S tem namreč podzvesti ponavljamo, da smo debeli. Tudi beseda »shujšati« ima

negativen prizvok. Bolje je reči: »Moje telo je atletske postave in primerne, zdrave teže.« Pomembno je uporabljati sedanjik in ne prihodnjika. Če rečemo »uspešen bom«, to pomeni, da šele nameravamo biti uspešni, zdaj pa nismo. Bolje in učinkoviteje je, če si rečemo in čutimo »Danes sem uspešen« – in podzavest bo sčasoma pripomogla k doseganju cilja.

POSTANITE SEBIČNI

Ljubiti samega sebe pomeni, da se sprejemate takšne, kot ste, in se sprijaznite z vidiki samih sebe, ki jih ne morete spremeniti. Za to pa potrebujete veliko samospoštovanje in močno pozitivno samopodobo, hkrati pa se morate zavedati, da je vsakdo med nami enkraten ter ima specifične darove in sposobnosti. Če naj se cenimo, moramo odkriti, zaradi česa smo posebni, ter te darove in sposobnosti razvijati, sočasno pa vlagati v osebno rast in razvoj ter se truditi iz sebe potegniti najboljše. To, v kolikšni meri postajate oseba, kakršna želite biti, namreč določa vaše delovanje in odzivanje ter življenjske izbire in odločitve. Odločitev pa je tudi – ljubezen. Odločite se torej, da se boste ljubili vsak trenutek – brezpogojno in ne glede na vse.

povzeto po Med.Over.Net –
Neža Žigon

ŽELIM, DA JE MOJE DELO BOLJ CENJENO

Peter Plešnik je rudar. Skupno ima 11 let delovne dobe. Sedem let je delal na odkopu, sedaj dela pri transportu jeklenega ločnega podporja na jugu v jami Preloge. Razlika med obema delovnim mestoma je zelo velika, predvsem pa sedaj dela le v eni izmeni, jutranji, kar mu zelo odgovarja.

☛ **Česa iz svoje mladosti se najrajši spomnite?** Veliko imam lepih spominov, predvsem na obdobje, ko sem bil osnovnošolec. Veliko smo se družili s prijatelji, igrali nogomet, košarko. Poleti smo se kopali v šoštanjskem bazenu, ki ga bo sedaj, žal, zamenjal trgovski center. Danes otroci niso toliko na prostem, premalo se družijo, preveč sedijo za računalniki, s čipsom in koka kolo na mizi.

☛ **Kateri poklic ste si želeli pri desetih letih?** Razmišljal sem, da bom avtomehaničar, pa tudi šofer avtobusa se mi je zdelo imenitno biti. K izbiri za rudarsko šolo so me »prisilile« družinske

razmere, saj sta bila takrat oba starša že invalidsko upokojena in denarja ni bilo na pretek. Ni mi žal, da sem rudar, čeprav si nisem nikoli predstavljal, da bom delal v Premogovniku Velenje.

☛ **Kaj delate sedaj in kako ste s svojim delom zadovoljni?** Štiri leta sem »železar«, delam pri ropanju lokov, kar je fizično zelo težko delo. Naša skupina odhaja v jamo ob 4.30 in mora do 6. ure pripraviti delovišče za napredovanje odkopa. Vsak dan moramo v eni izmeni odstraniti, preložiti, naložiti okoli 150 lokov. Eden tehta okoli 70 kilogramov – očiščen, največkrat pa je še poln malte in je torej še težji.

Svoje delo rad opravljam, a če bi bil nadzornik ali bi znova delal na odkopu, bi bilo bolje.

Zelo sem zadovoljen s skupino, v kateri delam. V njej nas je sedaj 10, kar je dovolj, da delo nemoteno teče. Bilo pa nas je že tudi samo pet ali še manj, takrat pa je delo veliko težje, kajti opraviti ga je treba v vsakem primeru. Takrat so delovni dnevi še bolj naporni in sem ob koncu službe psihično in fizično zelo utrujen.

V skupini se zelo dobro razumemo. Vsi poprimemo za delo, pomagamo si in se potrudimo, da imajo sodelavci na odkopu pripravljeno progo za svoje delo.

☛ **Kaj si pri svojem delu želite spremeniti?** Nisem zadovoljen, da je naše delo toliko slabše plačano od dela na odkopu. Vem, da je odkop premoga najpomembnejši, a veliko je dejavnosti, ki omogočajo delovanje odkopov in so tudi pomembne. Če, na primer, naša skupina dela ne opravi dobro, odkop stoji, dokler se loki in drug material ne odstrani. Naše delo je fizično zelo težko, vedno se mudi pripraviti primerne razmere za delo odkopa. Upam, da bo novi akordni pravilnik popravil veliko razliko v plačilu za naše delo in delo čelakov. Menim, da je naše delo premalo cenjeno.

Drug problem je, da nas je v skupini premalo, kar pa je širši problem, saj na vseh deloviščih v jami primanjkuje sodelavcev. Mnoge, ki v kratkem odhajajo v pokoj, skrbi, ker nimajo naslednikov in nimajo komu prenesti svojih izkušenj in znanja. K nam pride premalo pripravnikov, poleg tega preteče nekaj let, preden so usposobljeni za samostojno delo. Tudi zato je več nezgod, ker mladi še ne poznajo vseh nevarnosti oziroma ne znajo dovolj paziti nase. Opažam tudi, da mlajše generacije fantov niso navajene fizično delati. »Zdravih, kmečkih« fantov ni več. Poleg tega fantje, ki se odločijo za rudarski poklic, pričakujejo, da ni več fizičnega dela v jami, a pri nekaterih fazah še je in to zelo težko.

☛ **Kakšno mesto ima pri vašem delu in v življenju nasploh varnost?** Že čutim posledice težkega fizičnega dela; bolečine imam v hrbtenici in v zapestju. Pri delu sem do sedaj imel le manjšo poškodbo. Pri ropanju lokov moraš zelo paziti na varnost, to je eno najbolj nevarnih del v jami. Loki so težki, pri njihovem odstranjevanju prihaja do pritiskov in hitro kakšen del odleti ali se kaj zruši.

Luc, levo, in Jon Plešnik

☛ **Kako bi predstavili svoje podjetje v dveh stavkih?** Premogovnik Velenje je odlično podjetje, ki priskrbi Sloveniji tretjino potrebne električne energije. Srečen sem, da sem član tega kolektiva, posebej zdaj, ko govorimo o recesiji in krizi.

☛ **Kaj zapolnjuje vaš prosti čas?** V prostem času se skušam odpočiti za nov delovni dan. Sicer pa se rad rekreiram; igram košarko, nogomet, plavam, hodim v hribe, smučam. Nekaj časa mi vzame šolanje za rudarskega tehnika oziroma geotehnika, letos sem vpisan v prvi letnik. Posvečam se družini – mojima dvema sinovoma, ki sta še oba v vrtcu. Sem tudi v rezervni sestavi Slovenske vojske. To pomeni, da petkrat na leto hodim na usposabljanje. Letos se mi bo iztekla petletna pogodba in premislil bom, če bom podpisal novo.

☛ **Katero besedo bi pripisali sebi: smeh, počitek, denar? In zakaj?** Smejim se rad, počitek pa tudi prav pride, predvsem po službi. Najbolj si ga privoščim

tisti dve uri, ko sem po prihodu iz službe sam doma. Potem se mi pridružijo partnerka in dva sinova in počitka ni več. Denar ni tako pomemben, bolj je pomembno, da si zdrav in lahko delaš. Zase upam, da bom zdrav dočakal upokojitev.

☛ **Kaj v življenju hočete in česa nečete?** Za vse želim, da bi bil mir na svetu. Zase in za svojo družino želim, da bi bili zdravi, srečni. Moj cilj je zgraditi hišo.

☛ **Kje bi živeli, če bi se vam izpolnile sanje?** Sedaj stanujem v bloku v Šaleku. Imel pa bi hišo v manj naseljenem okolju, morda na Polzeli, v Žalcu. Zaenkrat to željo tešim na Pohorju v vikendu mojega tasta, kjer preživimo veliko poletnih dni.

☛ **Kateri je vaš najljubši letni čas?** Poletje. To je čas za mnoge športe, hojo v naravo, v hribe, za »roštilj«.

☛ **Življenje sestoji iz tega, kar iz njega napravimo. Na kaj ste v svojem življenju najbolj ponosni?** To sta zagotovo moja dragulja – sinova Jon, ki bo marca star 5 let, in Luc, ki bo imel 3 leta. Nato sem ponosen na gnezdo, ki sva ga spletla z mojo Urško, bodočo ženo. Z zadovoljen sem, da imam službo, in ponosen sem, da je ta v Premogovniku Velenje. Toliko bolj v teh časih, ko ljudje trepetajo za zaposlitev.

☛ **Katere so tri vaše dobre lastnosti?** Zagotovo sem pošten, sem veseljak, rad delam.

☛ **Kaj bi spremenili pri sebi?** Trmast sem, včasih muhast in hitre jeze.

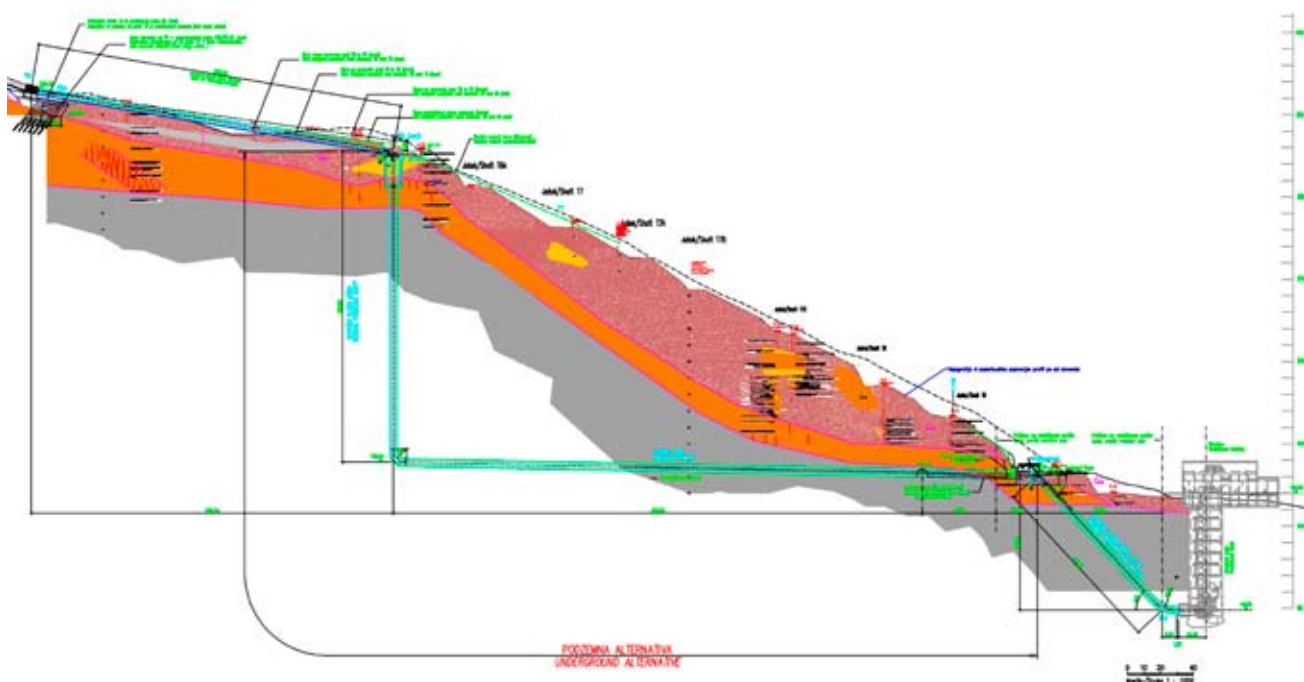
☛ **Kateri moto vas spremlja skozi življenje?** Treba je biti priden, delaven in pošten. Čeprav me jezi, da bolje pridejo skozi življenje tisti, ki niso ne delavni ne pošteni.

Diana Janežič

RGP KONČAL Z RUDARSKIM NADZOROM NA AVČAH

Izgradnja podzemnih objektov pri Črpalni hidroelektrarni Avče (ČHE) je končana. Prav tako se končujejo geotehnična dela na tem zahtevnem objektu. Nadzor in konzultantske storitve nad vsemi deli je dobra tri leta izvajalo podjetje RGP, d. o. o.

ČHE Avče je prvi hidrotehnični objekt v Sloveniji, ki je že v fazi izgradnje požel veliko zanimanje javnosti, kar kaže vsaj 72 ekskurzij skupin iz različnih slovenskih in tujih podjetij, s fakultet, z raziskovalnih inštitucij ter iz društev inženirjev in tehnikov.

Pred začetkom prvega delnega polnjenja akumulacijskega bazena (sredi februarja 2009) bi radi v tem članku na kratko predstavili najpomembnejše rudarske objekte in geotehnična dela, ki jih je zajemal rudarski nadzor podjetja RGP v teh treh letih.

STROJNIČNI JAŠEK

Globina izdelanega strojničnega jaška znaša 80 metrov, premer izkopa 20 metrov, presek jaška je krožne oblike. Izkop je potekal od zgoraj navzdol v etažah višine od 1 metra do 2,5 metra, odvisno od tipa hribine in podpiranja. Faze dela so bile sestavljene iz vrtanja, miniranja, izkopa in podgradnje. Primarna podgradnja je potekala tako, da smo najprej nanесли kontaktni obrizg iz brizganega cementnega betona MB30, debeline 3-5cm na trenutno etažo po celotnem obodu. Sledila je vgradnja plasti armaturne mreže na trenutni etaži ter pritrditev armaturne mreže z armaturno mrežo v predhodni

etaži. Nato sta sledila nanos brizganega cementnega betona ter vgradnja sider na predhodni etaži. Cikel se je nato ponovil v istem zaporedju. Kot podporni ukrep smo vgrajevali SN sidra različnih dolžin.

VTOČNO-IZTOČNI JAŠEK

Vtočno-iztočni jašek povezuje strojnični jašek z iztokom v reko Sočo. Sestavljen je iz 25 metrov horizontalnega dela in 37 metrov vertikalnega dela. Izkopna širina okroglega profila vertikalnega jaška je 5 metrov. Faze dela so bile sestavljene iz vrtanja, miniranja, izkopa in podgradnje. Izdelava primarne podgradnje je potekala enako kot pri strojničnem jašku. Glavni podporni elementi so bili mreža, SN sidra in brizgan beton.

DOVODNI TUNEL

Dovodni tunel povezuje zgornje akumulacijsko jezero s cevovodom. Dolžina znaša 680 metrov. Primarni izkop je imel podkvasto obliko, končni profil je krožni z notranjim premerom 3,9 metra. Faze dela so bile sestavljene iz vrtanja, miniranja, izkopa in podgradnje. Primarna podgradnja je potekala tako, da smo najprej nanесли kontaktni obrizg iz brizganega cementnega betona MB30, debeline 3 do 5 cm na trenutni stacionaži po celotnem obodu. Sledila je vgradnja lokov in plasti armaturne mreže. Nato je sledil nanos končne debeline brizganega cementnega betona. Sekundarna podgradnja je bila izvedena z betoniranjem 6-metrskih odsekov z uporabo pomičnih opažev. Debelina sekundarne podgradnje znaša 25 cm.

VERTIKALNI JAŠEK

Zaradi slabih geoloških razmer je prišlo sredi izvedbe del do spremembe trase cevovoda, ki je bila predhodno zamišljena po površini. Na podlagi tega je prišlo do izvedbe vertikalnega

tlačnega jaška, ki sedaj povezuje cevovod s horizontalnim tlačnim jaškom, kot je prikazano na osrednji sliki.

Globina izdelanega jaška tako znaša 187,5 metra. Premer jaška v zgornjem delu znaša 8 metrov (prvih 36 metrov globine), nadalje se premer zmanjša na 4 metre do njegove končne globine. Faze dela so bile sestavljene iz vrtanja, miniranja, izkopa in podgradnje, ki jo sestavljajo brizgan beton, armaturna mreža in IBO sidra, dolžine 3 metre. Dela so zaradi različnih tehničnih problemov potekala eno leto.

HORIZONTALNI TLAČNI TUNEL

Horizontalni tlačni tunel povezuje vertikalni jašek na točki T6 s tlačnim tunelom. Dolžina tunela je 400 metrov, je podkvaste oblike, s 4,5 metra širine in 5 metri višine. Tunel je izdelan po klasični tehnologiji in v celoti podgrajen z loki. Končno oblogo tunela bo predstavljala jeklena cev, premera 3 metre

TLAČNI TUNEL

Tlačni tunel povezuje horizontalni tlačni tunel s strojničnim jaškom. Je vpadnik, izdelan pod naklonom 45 stopinj. Zaradi tehničnih problemov je bil izdelan od zgoraj navzdol, zato smo imeli velike težave z izkopom, transportom materiala in črpanjem vode. Dolžina tunela znaša 125 metrov, je podkvaste oblike, s 4,4 metra širine in 5 metri višine. Izkop je bil izveden po klasični metodi. Primarno podgradnjo predstavljajo jeklena ločna podgradnja, brizgan beton in mreža. Po celotni dolžini vpadnika so nameščene jeklene cevi, ki so obbetonirane.

Poleg tehničnega nadzora nad rudarskimi deli na omenjenih pomembnejših objektih ČHE Avče je podjetje RGP izvedlo še celotno dodatno strukturno geomehansko vrtanje, svetovalo pri zaščiti brežin in sanaciji plazov, izvajalo nadzor pri kontaktnem in konsolidacijskem injektiranju ter izvedlo jettiranje nasipa gradbene jame ob reki Soči. Ob koncu lahko zapišemo samo še to, da smo ob izgradnji tega hidrotehničnega objekta dobili veliko novega znanja in izkušenj, kar bomo s pridom uporabili pri podobnih objektih.

Marko Ranzinger, vodja projekta

IZOBRAŽEVANJE V PODJETJU RGP

Prvo soboto v februarju smo zaposleni v podjetju RGP izkoristili delovno, in sicer za izobraževanje, ki je letos potekalo v novi učilnici prostorov Muzeja premogovništva Slovenije.

Program je vključeval predavanja o poslovanju družbe, varovanju zdravja na delovnem mestu, požarni varnosti, obravnavi nezgod, incidentov in zdravniških pregledov, prve pomoči ter o zakonodaji na področju nagrajevanja in njen način izvajanja. Predavatelji so bili iz družbe RGP, to sta bila direktor mag. Marjan Hudej in Slavica Pogorelnik, iz Premogovnika Velenje so predavali Dušan Reberčnik in Zmago Žibert iz službe VPD ter Sonja Kugonič s Kadrovske-splošnega področja, Darinka Herman pa je predavala o prvi pomoči. Najzanimivejši del izobraževanja je za udeležence predstavljal prikaz temeljnih postopkov oživljanja, pri katerem so lahko na medicinski lutki praktično izvedli postopek oživljanja v primeru zastoja srca in dihanja ter položaj nezvestnega. Ob koncu izobraževanja smo vsi zaposleni opravili še pisni preizkus znanja, kar je bilo letos prvič. Delovni dan smo zaključili z obiskom v Muzeju premogovništva Slovenije. Nekateri med nami so prvokrat obiskali muzej ali pa so bili prvič v jamskih prostorih Premogovnika Velenje. Lani je bil poudarek izobraževalnih aktivnosti v RGP na ozaveščanju za-

poslenih o zdravem načinu življenja. Letošnji rezultati preventivnih zdravniških pregledov zaposlenih kažejo zopet na povečanje prekomerne prehranjenosti in na porast bolezni prebavil. Lahko bi rekli, da cilj izobraževanja na tem področju še ni bil dosežen, zato bo treba vključiti dodatne izobraževalne aktivnosti po priporočilih Medicine

dela, prometa in športa.

Letošnje izobraževanje z 88-odstotno udeležbo zaposlenih (lani 86 odstotkov) in enako kot lani z oceno izobraževanja »prav dobro« pa kaže v smer izboljševanja. Čutiti je, da s takšnim druženjem povečujemo zadovoljstvo zaposlenih.

Slavica Pogorelnik,
vodja Kakovosti, okolja in varnosti

Srečko Lednik in Marko Ranzinger pri postopku oživljanja

Udeleženci seminarja v Muzeju premogovništva Slovenije (zgoraj) in med predavanjem Sonje Kugonič

PROJEKTE PV INVEST URESNIČUJEMO

Dogajanje v PV Investu je pestro. Projekti so nastavljeni, potrebno jih je izvesti znotraj načrtovanih okvirjev.

CENTER ZA VARSTVO STAREJŠIH

Gradnja Centra za varstvo starejših občanov je v polnem teku in dela tečejo po zastavljeni dinamiki. Med krajanji Topolšice je nekaj slabe volje, predvsem na račun povečanega prometa gradbiščnih tovornjakov, sicer pa so vsi zadovoljni ob dejstvu, da objekt raste dobesedno pred njihovimi očmi. Vse sile so usmerjene v to, da center oktobra letos sprejme prve oskrbovance. Dolina bo pridobila tako prepotrben oskrbni objekt in tudi možnost dodatnega zaposlovanja.

HOTEL NA GOLTEH

Posodabljam **Golte**. PV Invest ima kot lastnik z največjim lastninskim deležem v družbi Golte, d. o. o., ambicijo spodbuditi investicijski cikel, ki bo dvignil kvaliteto ponudbe celotnega rekreacijskega območja. Zastavili smo si cilje, za katere menimo, da so realni in dosegljivi tudi v času, ki investicijam ni najbolj naklonjen. Pri tem je nadvse pomembno, da je glede tega doseženo visoko soglasje v celotni lastniški strukturi.

NASELJE PODROŽNIK

Obdelujemo **idejne zasnove izgradnje štirih stanovanjskih blokov** v zazidavi Podrožnik – zahod v Mozirju. Gre za projekt, ki je v sedanjih razmerah na trgu nepremičnin vreden posebne pozornosti. Načrtovana je izgradnja 64 stanovanj s površino od 52 m² do 93 m². Gre za simpatično zasnovo manjših stanovanjskih blokov v Mozirju, na prijetni lokaciji ob cesti, ki vodi v Žekovec. Tudi sicer je Mozirje kraj, ki s svojo lego zagotavlja razmere za prijetno bivanje.

Cilji izhajajo iz vizije, da Golte postanejo eden prepoznavnejših zimsko-ljetnih rekreacijskih centrov s sodobno infrastrukturo, z nastanitvenimi kapacitetami in vrhunsko ponudbo.

V izdelavi je že projektna dokumentacija za rekonstrukcijo in prizidavo obstoječega hotela ter izgradnjo čistilne naprave za čiščenje odpadnih vod. Hotel bo s 120 ležišči, z modernim wellnesom, večnamensko konferenčno dvorano in ostalimi prostorskimi dopolnitvami dvignil svoj nivo ter gostom zagotovil vsoto potrebno udobje.

Vendar se tu razvojna razmišljanja ne ustavijo. V izdelavi so projekti za gradnjo osmih depandans, ki bodo locirane nad hotelom, ob kompleksu, kjer so že počitniške hišice. Z dodatnimi namestitvami bomo na smučišča privabili večje število tedenskih smučarjev, v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi pa bomo poskrbeli tudi za boljši dostop dnevnih smučarjev. Uredili bomo parkirišča in posodobili cestno povezavo iz smeri Mozirja, gostom iz smeri Ljubnega pa bo dostop do vrha planine olajšala kar 1600 m dolga štirisedežnica Kladje. Poleg tega ima planina vse naravne možnosti, da s kombinacijo klimatskega, adrenalinskega ter gorsko-izletniškega turizma postane prepoznavno gorsko-turistično središče tudi v letni sezoni.

Srečko Gračner
foto Valentina Čoklč

BARBARA IN OLEANDER PRIČAKUJETA GOSTE

Od 13. februarja sta po krajšem zimskem premoru, ki so ga izrabili za redna vzdrževalna dela, znova odprta hotela Barbara v Fiesi in Oleander v Strunjanu, ki ju upravlja podjetje GOST.

Prvi vikend po premoru sta bila oba hotela dobro zasedena, kljub krizi pa se v GOST-u nadejajo dobre zasedenosti tudi do konca leta. »Letošnjo sezono je zelo težko napovedati. Turistična in gostinska dejavnost v svetu in v Sloveniji sta v krču in s strahom pričakujeta učinke krize in recesije. Ljudje pač trošijo v

turizmu in gostinstvu višek denarja,« je prepričan **Ivan Žilić**, direktor GOST. Turistične borze v Londonu, Berlinu in Pragi so pokazale, da bo letos z največjega tržišča, to je Nemčija, odpotovalo v tujino 20 odstotkov manj turistov. Tudi v Gostovih hotelih so turisti z nemškega govornega področja (Nemčija,

Avstrija) najštevilčnejši.

»Še vedno pa sem optimist. Če nam bo uspelo v slovenskem turizmu doseči lanske rezultate, bomo zelo zadovoljni. Lani smo v Sloveniji zabeležili precejšnje povečanje turističnega obiska in nočitev. V hotelu Barbara smo lani imeli 12 odstotkov več nočitev kot v

Ivan Žilić

Ob hotelu Oleander namerava GOST dozidati objekt z garažo, dodatnimi sobami in bazenom.

PONUDBA KOSIL V JEDILNICI

Odslej lahko v jedilnici NOP dobite tudi kosilo, ki ga lahko pojedete v jedilnici ali pa ga odnesete domov.

Jedilnica je za kosilo odprta vsak dan **med 12. in 13. uro**, kosilo pa lahko dobite za domov do 15. ure. Priporočajo, da imate svojo posodo. Jedilnik malic in kosil je objavljen na portalu – ikona malice NOP na naslovni strani.

GOST prosi, da svojo namero, da boste kosili ali vzeli kosilo za domov, sporočite vodji kuhinje **Radu Mijatoviću**. Pokličite ga **dan prej ali isti dan do 8. ure na interno telefonsko številko 6333**. Cena kosila je 7,5 evra.

Osebe Gosta vas vabi tudi na kosilo in malico v Restavracijo Jezero. V svoji ponudbi imajo tudi vsak dan sveže pecivo, ki ga prav tako lahko plačate z boni za malico. Večje količine drobnega peciva ali torte lahko naročite, telefonska številka Restavracije Jezero je 5866-462.

Cena malice v restavraciji Jezero je 4,05 evra, kosila 7,5 evra in nedeljskega kosila 10 evrov.

Vabljeni in dober tek!

letu 2007,« poudarja Žilić in se hkrati zaveda, da sta k temu pripomogla izredno ugodno poletno vreme in predsedovanje Slovenije EU.

GOST za privabljanje gostov in stabilnost obiska že več let uspešno sodeluje z nekaterimi velikimi in uveljavljenimi slovenskimi in evropskimi turističnimi agencijami, predvsem iz Nemčije in z Nizozemske, in z njimi ima že tudi za letos dogovorjene obiske skupin. Prvi pokazatelj trendov v turizmu vsako leto so navadno velikonočni prazniki, ki jih zlasti nemški, avstrijski in italijanski gostje radi preživijo ob morju.

»Navaditi pa se bo treba novega stila turizma in hitro reagirati na želje gostov,« poudarja Žilić. Desetdnevne ali daljše počitnice namreč postajajo redkost. Sodobni turisti se vse bolj odločajo za potovanja, krajša bivanja v istem kraju in izlete ter za več krajših dopustov v letu.

Posebno področje je poslovni turizem. Tudi tu velja, da se skupine, društva ali podjetja radi vračajo v hotel, kjer so dobili kakovostno ponudbo in ustrezne delovne razmere za izobraževanje. Prav gotovo pa se bo tudi na tem področju odrazila kriza. V GOST-u že beležijo nekaj odpovedi naročenih seminarjev. Kljub vsemu povedanemu v obeh hotelih razmišljajo o investicijah, kajti Ivan Žilić trdi, da je za prave investicije

vedno denar, poleg tega je treba v turizmu načrtovati dolgoročno. Že pred leti načrtovana nadgradnja četrtega nadstropja hotela Barbara čaka na dovoljenja in gradnja naj bi stekla spomladi leta 2010. Hotelu Oleander nameravajo dodati prizidek na vzhodni strani, v katerem bo garaža z 12 parkirnimi

mesti, v dveh etažah dvanajst večjih dvoposteljnih sob in v tretji etaži bazen z wellness centrom. Do septembra naj bi pridobili gradbeno dovoljenje.

Diana Janežič

PODARITE BONE PODJETJA GOST!

Ob osebnih praznovanjih in pomembnejših dogodkih, se radi spomnimo svojih sorodnikov, prijateljev, sodelavcev in poslovnih partnerjev.

Svoje spoštovanje jim lahko izkažete z darilnim bonom podjetja Gost. Obdarovanca boste spodbudili, da si bo vzel čas zase in si privoščil oddih v Hotelu Barbara Fiesa, Hotelu Oleander v Strunjanu ali pa bo s svojimi najdražjimi preživel lepe trenutke ob odlični hrani in pijači v Vili Široko, restavraciji Jezero oziroma v katerem drugem Gostovem lokalu.

Darilni boni so v vrednostih 25 in 50 €.

Darilne bone lahko naročite v tajništvu podjetja Gost na Koroški cesti 60 v Velenju, po telefonu: 03/8964-300 ali po e-pošti: suzana.puc@rlv.si.

Ivan Žilić, direktor

POMLADNI ŽARKI NA OBALI

HOTEL OLEANDER STRUNJAN

POLPENZION 34 €

Strunjan 17, 6320 PORTOROŽ

Tel.: 05/671-81-50

www.hoteloleander.si

POLPENZION ŽE OD 34,00 € NA OSEBO

SLEPA KURA JE NAŠLA ZRNO

Peter Rezman, rudar. Leta 1975 se je zaposlil kot električar v Rudniku lignita Velenje. Do leta 1981 je delal v jami, potem pa do leta 1990 v Elektroremontni delavnici, ki jo je od leta 1985 tudi vodil. Peter Rezman, literat. Morda se kdo še spomni Petrovih pesmi, ki jih je pred dobrimi dvajstimi leti objavljajal v Rudarju. Kot pravi, je bilo presenetljivo, da se v zafrkantski moški družbi montaže Stebra 8 nikoli nihče ni norčeval iz njega zaradi tega.

Potoval je od pesmi do politično-ekoloških kolumn, ki so izšle pod skupnim naslovom Dvignjeni zastor v zbirki Šaleški razgledi; od sourednika literarnega almanaha Hotenja do soustanovitelja in aktivnega člana Šaleškega literarnega društva Hotenja; od samozaložbe pesniške zbirke Pesmi iz premoga do pesniške zbirke Družmirje pri velenjski založbi Pozoj; od nominacije z zgodbo Osemstošestnajst med deset »najboljših« avtorjev (od dvestodesetih) na natečaju za najboljšo kratko zgodbo revije Sodobnost in Društva slovenskih pisateljev ...

Do – končno – vrhunca, ko je sredi februarja letos na Festivalu kratke proze Fabula v Klubu Cankarjevega doma prejel nagrado za najboljšo slovensko kratkoprozno zbirko Skok iz kože. Žirija je menila, da je njegovo popisovanje življenja v rudniku lahko metafora za vsakdan slehernika. Preverite!

Rudar: »Kaj vam pomeni ta nagrada?«

Rezman: »Pravim, da je res, da včasih tudi slepa kura zrno najde. V tem primeru je nagrada slepa kura, zrno sem pa jaz. Ko vse dobro premislim, mi ta nagrada pomeni zelo veliko, kajti biti državni prvak v kratki prozi ni kar tako. Predvsem pa je ta nagrada praktično zadoščenje za vložen trud. Če bom še imel kakšen dober rokopis, je ta nagrada ključ za odpiranje marsikaterih vrat.«

Rudar: »Ali takšna nagrada odpre kakšna vrata?«

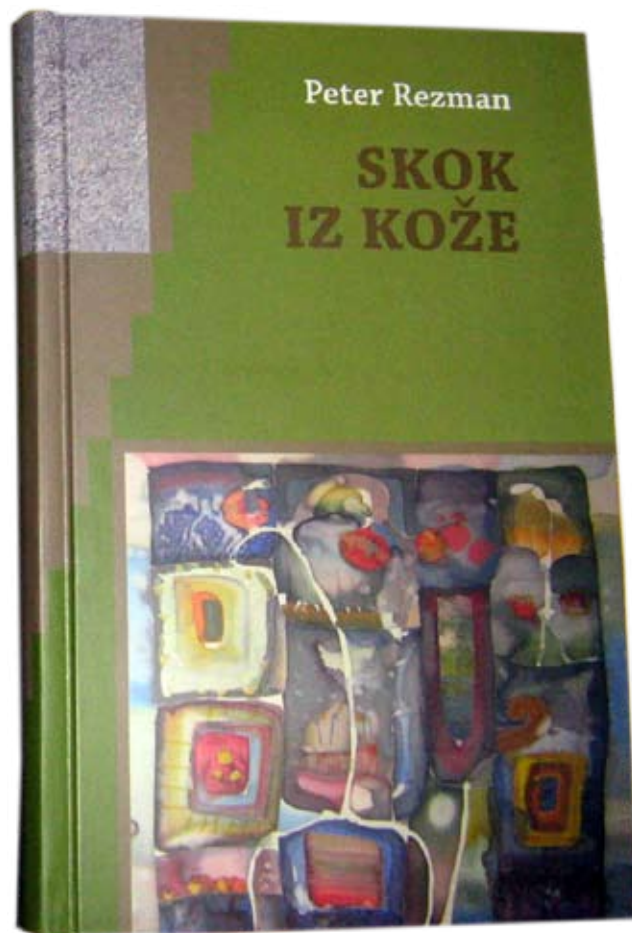
Rezman: »Prav gotovo. Nisem več povsem neznan, odslej bo marsikdo prepoznal moje ime. Rokopis za Skok iz kože sem poslal na tri založbe. Pri eni ga sploh niso prebrali. Na podelitvi mi je čestital urednik te založbe in se čudil, da so moj rokopis zavrnili.

Odslej se bom vedno lahko pohvalil, da sem leta 2009 prejel Fabulo, za to nagrado pa stoji pet ljudi, ki v literarni teoriji nekaj pomenijo. In pri tem sem na »stavnici« s svojim imenom kotiral najnižje.«

Rudar: »Ali je jama hvaležna tema za pisanje? Morda z vidika, da jo splošna javnost ne pozna, da je misteriozna, nekaj neobičajnega.«

Rezman: »Očitno se je pokazalo, da gre pri tej tematiki za tržno nišo. Z mojega vidika je tudi zanimivo, da pri svojem pisanju nisem nikoli naredil ostrega reza s sočrealizmom. Seveda se ne primerjam s Klopčičem, a nikoli mi ni bilo nerodno pisati o teh stvareh. Šest let sem delal v jami in ti vtisi so nezamenljivi. Če pa gledam jamo kot pojav, je med površino in bivanjem 300 metrov pod zemljo neskončna metaforična zlata jama. Uspel sem to ujeti v zgodbe in ljudem je to bilo všeč oziroma jih je pritegnilo.

Pravzaprav me čudi, kako je to področje literarno neizrabljeno. Morda zato, ker je danes moderno pisati o problemih sodobnega sveta, odnosih, ljubezni, odvisnostih, obrobnostih ... Jaz pa sem izrabil okolje, v katerem sem doma, v njem živim, ga dobro poznam, me je oblikovalo

in mi kot literatu nudi ogromno metaforičnih oblik. Pomislil sem, da pravzaprav nima smisla, da se ukvarjam s tematiko, ki mi ni tako domača.«

Rudar: »Se je kakšen rudar prepoznal v vaši knjigi, jo je kdo komentiral?«

Rezman: »Govoril sem s svojim dobrim kolegom Jožetom Verdevom, s katerim sva včasih delala skupaj v jami, sedaj pa je dežurni premogovnik. Nad knjigo je bil navdušen, prepoznal je nekatere najine skupne poti, ki so ulete v knjigi. Slučajno sem se zapletel v pogovor o knjigi tudi z bivšim sošolcem ...

Presenetilo me je, kajti človek bi dejal, da rudarji ne berejo knjig. Zavedam se, da jih je morda pritegnila knjiga zato, ker jo je napisal njihov znanec in opisuje njihovo delo, življenje. A kljub temu – bil sem pozitivno presenečen.

Zelo mi je bilo tudi všeč, ko se je direktor Premogovnika

Velenje dr. Milan Medved udeležil predstavitve knjige ob njenem izidu v Šoštanju in sva se pogovorila. Pa ne govorim tega zato, da bi mu laskal; sploh ga ne poznam in tudi v času moje zaposlitve v premogovniku ga nisem poznal ali delal z njim.«

Rudar: »Kako danes poznate jamo? Se zavedate, da vaša knjiga opisuje povsem drugačno jamo, kakršna je ta danes?«

Rezman: »Absolutno. Knjigo sem postavil v čas osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko že tudi sam nisem več delal v jami. Pogovarjal sem se z rudarji, ki sedaj odhajajo v pokoj, in povedali so mi, da danes ni več veliko tega »kameratstva«, da so odnosi drugačni. Verjetno je to posledica manjših delovnih ekip, tehnologije dela, nenazadnje tudi načina življenja nasploh.

V jami sem se zaposlil 1975. leta, ko smo začeli uvajati mehanizacijo, veliko pa je še vedno bilo ročnega dela. Tudi doma so knapi živeli drugače, kot živijo danes.«

Rudar: »Kdaj ste bili nazadnje v jami?«

Rezman: »Tega ne vem. Bil pa sem v Muzeju premogovništva Slovenije pred štirimi leti in se mi je smešno zdelo, da so bili kot del zgodovine razstavljeni metanometri, tisti prvi, ki sva jih z Matkom Potočnikom prenašala po jami. A tudi v muzeju je zadišalo po jami in 'šala' je 'šala'.«

Rudar: »Kako danes gledate na Premogovnik Velenje? Svoj čas ste bili kot prebivalec Šaleške doline kritični do njegove dejavnosti.«

Rezman: »Premogovnik je v Šaleški dolini stalnica, s katero se je treba sprijazniti, kot jih imajo tudi v drugih krajih – v Mežici rudnik svinca in cinka, v Savinjski dolini hmelj, na primer.

S tega vidika nisem nikoli razumel tistih, ki so me, ko smo govorili o ekologiji, umestili med tiste, ki bi radi zaprli premogovnik. Ni šlo in ne gre za to. Verjetno bi v vsakem okolju ravnal podobno. Malo kritičnosti, tečnosti, če hočete, mora biti v človeku, posebej če čuti negativne posledice.

Zavedam se ekonomskega pomena premogovnika, še vedno ali pa vedno bolj pa menim, da bi lahko marsikaj naredili drugače. Moje življenje je postavljeno v ta prostor, v čas, v katerem je premogovnik stalnica, in temu se ne morem izogniti.«

Rudar: »V vseh intervjujih, ki ste jih dali ob nagradi, ste povedali, da se od pisanja ne da živeti. Od česa torej živite, kaj počnete, kaj načrtujete?«

Rezman: »Intenzivno sem se pisanju posvetil v osemdesetih letih, to so bile predvsem pesmi. V tem času sem se začel ukvarjati tudi s politiko, z ekologijo. Leta 1990 sem zajadral v politiko profesionalno in v njej resno delal pet let. Nato sem hudo zbolel na srcu in se invalidsko upokojil. Pokojnina mi je prinesla nekaj eksistenčne varnosti, a sem počel še marsikaj. Oddaljen sem se od politike, do letos sem honorarno urejal Šoštanski list, hkrati pa sem z upokojitvijo našel tudi pot nazaj v literarne kroge. Leta 1997 sem izdal pesniško zbirko Družmirje in z njo prenehal intenzivno pisati pesmi ter se usmeril v dramatiko in prozo.

Sodelujem v gledališču Glej, kjer deluje krog mladih avtorjev, piscev odrskih tekstov pod imenom PreGlej. Zelo smo aktivni, zame je to tudi poučno in pričakujem, da bom v dveh letih pripravil odrsko delo.

Zdaj se že pol leta ukvarjam s tem, da bi začel pisati roman, kajti ena izmed zgodb v Skoku iz kože se mi je že med pisanjem precej »razlezla« in bom iz nje naredil roman. Očitno je, da mi v tem obdobju kratka proza bolj leži in sem zagret

za to, da bi naredil še eno zbirko z drugo tematiko.«

Rudar: »Še to – zakaj Skok iz kože?«

Rezman: »Delovni naslov je bil Dolga pot nazaj. Po posvetu z urednikom se mi je posvetila parafraza na skok čez kožo. Človek res ne more skočiti iz svoje kože in rudarski poklic te zaznamuje.«

Diana Janežič
foto Dejan Tonkli

PREMOGOVNIK VELENJE

in

DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV SKUPINE PREMOGOVNIK VELENJE

vabita

na pogovor s Petrom Rezmanom,

avtorjem zbirke »Skok iz kože«

ter dobitnikom nagrade »Dnevnikova fabula
2009«,

v torek, 3. marca 2009, ob 18. uri na
Velenjskem gradu.

Prijazno vabljeni!

SLOVENSKA JAMARSKA

ODPRAVA FILIPINI 2008 (1. del)

V letu 2008 se mi je nepričakovano ponudila priložnost za enomesečno potovanje po Filipinih, kamor naj bi odpotoval skupaj s slovensko jamarsko odpravo.

Organizatorji odprave, fantje iz jamarškega kluba Črni galeb Prebold, ki so pripravljali že tretjo odpravo v to daljno deželo, so me povabili v ekipo kot pridruženega člana, prav tako kot prof. dr. Borisa Sketa iz Ljubljane. V nekaj nadaljevanjih vam želim predstaviti delo in življenje odprave na filipinskih otokih.

O ODPRAVI

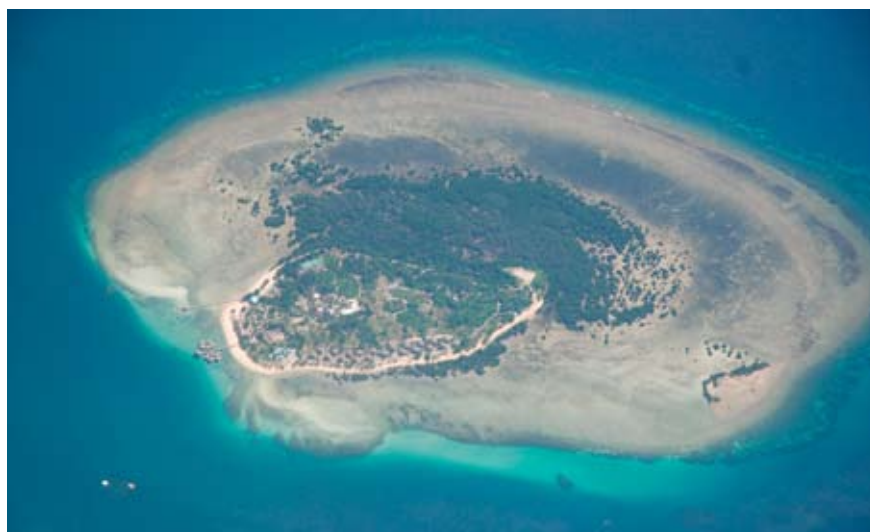
3. novembra 2008 je proti daljnim Filipinom poletela slovenska jamarska odprava devetih jamarjev. To je bila po letih 1995 in 1999 tretja odprava na Filipine v organizaciji preboldskih jamarjev, sicer pa že njihova šesta, če štejemo še odprave v Ekvador, Kolumbijo ter Grčijo oziroma na Kreto. Za glavno območje raziskav je bil izbran otok Bohol v Visayskem arhipelagu v centralnih Filipinih. Namen organizacije še tretje odprave na ta otok je bil dokončno raziskati več kilometrov dolgo jamo Ka-Eyang, ki je bila najdena tik pred koncem druge odprave in zaradi pomanjkanja časa ni bila v celoti raziskana. Odprava naj bi poleg tega skušala raziskati ter dokumentirati čim več novih jam, še posebej na območju polotoka Anda, kjer ne prva, ne druga odprava nista uspeli pridobiti dovoljenja za raziskave, čeprav je po razpoložljivih podatkih ravno tam največja koncentracija jam na otoku. Poslanstvo te odprave pa ni bilo zgolj raziskovanje jam, temveč tudi promocija slovenskega jamarstva na Filipinih, posredno pa tudi promocija naše domovine, ki je pravzaprav zibelka svetovne speleologije.

ODHOD

Slovo od doma, domačih, prijateljev ter vseh, ki so kakorkoli pripomogli k realizaciji te odprave. Adriin Canadier nas odpelje proti Dunaju, ki je prva postaja na naši 12.000 kilometrov dolgi poti do Filipinov. Z Dunaja nas je čakal polet do Dohe in od tam do glavnega mesta Filipinov – Manile. Poleteli smo z udobnim Airbusom 320, katarske družbe Qatar Airways. Kmalu je Evropa za nami, pred nami pa mogočna

Azijska celina. Nekje nad Turčijo se letalo usmeri proti Perzijskemu zalivu oziroma katarski prestolnici Dohi, kjer pristanemo po skoraj šestih urah leta. V Dohi presedemo na drugo, še večje letalo, in sicer Airbus 330, s katerim ob eni uri ponoči poletimo proti filipinski prestolnici. V letalu, ki je povsem polno, se gnete pisana družina ljudi z vseh kon-

pa jih je manj kot 200. Skupna dolžina obalne črte je kar 26.000 kilometrov. Natančno število prebivalcev ni znano. Ocenjujejo pa jih na okoli 96 milijonov. Med leti 500 pred našim štetjem in 1500 so se na Filipine priseljevala malajska ljudstva, ki so povzročila spremembe v načinu gradnje hiš, poljedelstvu, živinoreji in veri. Z območja Indonezije

Če vam ta ni filipinski otok ni všeč, jih imate na voljo še 7.106.

cev sveta. Nekateri, tako kot mi, potujejo v daljne dežele, drugi se tja vračajo. Ob pogovorih, dobri hrani in pijači, prijaznih stevardesah, glasbi, filmih in tudi dremanju nam ure na krovu letala dokaj hitro minejo. Na manilskem letališču pristanemo ob 15.30 po lokalnem času oziroma po dobrih devetih urah leta.

DEŽELA TISOČERIH OTOKOV

300.000 km² velika država v zahodnem delu Tihega oceana leži med Južno kitajskim morjem na zahodu, Celebskim morjem na jugu in Tihim oceanom na vzhodu. Sestavlja jo 7.107 otokov, med katerimi so številna notranja morja. Največje med njimi je Sulujsko morje. Le 2.773 otokov ima imena, naseljenih

sta se širila budizem in hinduizem, še močnejša pa sta bila vpliva Kitajcev, ki so se priseljevali kot vodilni trgovski sloj, in Arabcev, ki so prevzeli nadzor nad trgovino. Močno se je razmahnil islam in na jugu je nastal sultanat. Evropska civilizacija se je pojavila šele v 16. stoletju. Otočje je na plovbi okrog sveta leta 1521 odkril portugalski pomorščak Magellan, ki je plul pod špansko zastavo in ga poimenoval po takratnem španskem kralju Filipu drugem. Poskus pokristjanjevanja je plačal z življenjem, ko ga je na otoku Mactan blizu Cebuja ubil plemenski poglavar Lapu Lapu. Le dve desetletji pozneje so si Španci otočje dokončno prilastili. Uvedli so nasilno pokristjanjevanje in špansko zemljiško posestno ureditev. Danes je najopaznejša posledica španskega

Člani slovenske jamarske odprave na brniškem letališču – prvi z leve Slavko Hostnik.

kolonializma krščanstvo, saj so Filipini s preko 90 odstotkov katoličanov edina azijska država s prevladujočo krščansko veroizpovedjo. Od tod izvira zanimivo nasprotje, da so Filipini za Japonsko najbolj vzhodna, a hkrati najbolj zahodnjaška azijska država.

MANILA

Prestolnico Filipinov je leta 1570 osnoval španski kapitan Miguel Lopez de Legaspi, vodja prve uspešne španske kolonialne odprave na filipinsko otočje. V Manili danes živijo vzhodnjaški Filipinci skupaj z zahodnjaki, povečini Američani. Gre za mešanje dveh zelo različnih kultur, kar ne poteka brez trenj. Ameriške navade, ki so jih Filipinci sprejeli, so povzročile hude napetosti. Ko so Američani leta 1898 na Filipinih prevzeli oblast, so velika posestva, ki so bila v času španske vladavine v španski ali cerkveni lasti, prešla v roke peščice Filipincev. Ti pa niso bili nič manj pohlepni od svojih predhodnikov, zato so se jim mnogi filipinski kmetje v 30. letih prejšnjega stoletja pogosto upirali tako, kot so se prej upirali Špancem. Manila je danes metropola ostrih nasprotij, kjer se bok ob boku stikata podoba tehnološke družbe 21. stoletja in revščina tretjega sveta. Ena od simpatičnih značilnosti tako Manile kot tudi drugih filipinskih mest so jeepneyi. To so predelani in podaljšani modeli ameriškega vojaškega jeepa iz 2. svet. vojne, ki ga uporabljajo kot poceni javno prevozno sredstvo. Večina jih je bolj

ali manj posrečeno okrašenih z raznimi podobami, od svetnikov do reklame za koka kolo.

PRVI STIK S FILIPINI

Ko stopimo iz letala, vročina kar buhne v nas. Nastanimo se v bližnjem hotelu, kjer prenočimo, saj imamo polet na otok Bohol šele naslednji dan. V glavno mesto otoka Tagbilaran prispemo po uri in pol prijetnega poleta.

Že v Manili smo vročino in soparo komaj prenašali, v Tagbilaranu pa je še huje. Izstop iz letala spominja na vstop v savno. Na letališču nas pričaka lokalni jamar Gil, ki je bil že na prejšnjih dveh odpravah glavni organizator in logist. Srečanje med njim in našimi tremi člani odprave, ki Gila poznajo že iz prejšnjih odprav, je prisrčno in ganljivo. Naposled se vkrcamo v dva klimatizirana terenca, v katerih je za več kot 10 stopinj hladneje kot zunaj. Za naša prepotena telesa je to novi temperaturni šok in po nekaj minutah vožnje nas že zebe. Kot smo v času našega bivanja na Boholu vse prevečkrat izkusili, Filipinci zelo radi pretiravajo z uporabo klimatskih naprav, bodisi v avtomobilih ali v poslopjih.

Najprej se napotimo do guvernerja otoka Bohola, kjer se srečamo z njegovim namestnikom in ostalimi otoškimi predstavniki. Guverner je ta dan v Manili. Sprejem je prisrčen in deležni smo velikega zanimanja. Seznanijo nas z razvojem njihovega otoka, mi pa jim predstavimo našo domovino ter jim izročimo nekaj

daril in propagandni material.

Uradnih sprejemov pa za ta dan še ni konec. Čaka nas še obisk vladnega urada za Varstvo naravne in kulturne dediščine, kamor se odpravimo po dovoljenju za raziskovanje jam na otoku Boholu. Tudi tu doživimo prisrčen sprejem. Dan se počasi preveša v popoldan, mi pa se odpeljemo do 7 km oddaljenega mesteca Baclayon in do njihovega kamping centra v vasici Laya, ki bo naslednjih 7 dni naš dom oziroma baza. Prijetno smo presenečeni, saj nas namestijo v dokaj udobno in novo zgrajeno stavbo.

Po namestitvi se odpeljemo v mesto po nakupih. Potrebujemo marsikaj, najbolj pa gumijaste škornje, ki jih najdemo v dobro založeni trgovini. Prodajalci si manejo roke, saj toliko škornjev naenkrat verjetno še nikoli niso prodali. Pokupimo še skoraj vso zalogo »japonk« in drugih natikačev, ki so smešno poceni.

Baclayon kot mesto sicer ni nič posebnega, ima pa nekaj, kar si je vredno ogledati. To je najstarejša cerkev na Filipinih, ki so jo Španci zgradili daljnjega leta 1595. Zvečer imamo srečanje z lokalnimi veljaki občine Baclayon, županom, s predsedniki Barangayev (krajevnih skupnosti) in predstavniki za turistični razvoj njihove občine. Naše raziskovalno delo jih zelo zanima, za kar je najboljši dokaz dejstvo, da smo bili vse dni bivanja v Baclayonu njihovi gostje in smo živeli na njihove stroške.

Prihodnjič: Filipinsko kraško podzemlje
Slavko Hostnik

OČKA, VRNI SE ZDRAV DOMOV

Julij 1961. Pred tremi leti smo se iz Kavč preselili v Novo Velenje. Ati je bil rudar. Z balkona petinpetdesetorčka sva s sestro pogosto zrla za njim, ko se je s kolesom zapeljal proti šahtu, ki se je dvigal na zahodu doline, za njim pa so se iz megle risali hladilniki elektrarne, ki je »koln« predelala v elektriko.

In v zraku vonj – po kislem in premogu. V atijevih očeh saje. Od premoga, ki nam je dajal kruh, prinašal srečo in veselje, prinesel pa je tudi strah in žalost. »Še en šiht, pa gremo na dopust.« Noč je bila nemirna in polna pričakovanj. V mislih sem že bil na avtobusu in se vozil proti Brkinom. Pa nas je zbudil ropot na vratih. Pred njimi dva rudarja. V njunih rokah cula atijevih stvari. Nato jok in solze. Atija je zasulo. Poškodovan leži v celjski bolnišnici ...

Vsako leto se v Evropi zgodi 4 milijone nesreč pri delu, kar predstavlja veliko breme za delavce in delodajalce ter ogromne stroške za evropsko gospodarstvo. Izguba prihodka zaradi odsotnosti z dela stane evropske delavce približno milijardo EUR na leto.

Stroški delodajalcev so povezani z nadomestilom za odsotnost z dela, zamenjavo odsotnih delavcev in izgubo produktivnosti, večine od njih pa zavarovanje ne krije.

Znaten del teh stroškov obremeni sisteme socialne varnosti in javne finance. V EU naj bi tako do leta 2012 število bolezni in nesreč, povezanih z delom, zmanjšali za četrtno. V obdobju 2002–2004 se je število smrtnih nesreč zmanjšalo za 17 odstotkov, število nesreč, ki so vzrok za najmanj 3-dnevno odsotnost z dela, pa za 20 odstotkov. Zlasti so izpostavljena mala in srednje velika podjetja, ki se srečujejo z 82 odstotki vseh poklicnih poškodb in 90 odstotki vseh smrtnih nesreč. Sektorji, kot so gradbeništvo, kmetijstvo, promet in zdravstvo, predstavljajo nadpovprečno tveganje za nesreče pri delu, kar nesorazmerno prizadene zlasti mlade delavce, priseljence, starejše delavce in tiste, ki delajo v nevarnih delovnih razmerah.

Povečuje se število specifičnih bolezni, vključno s kostno-mišičnimi obolenji, z bolečinami v hrbtu, s poškodbami sklepov in poškodbami zaradi ponavljajoče se obremenitve ter bolezni, ki so posledica psihološke obremenitve.

VZROKI IN POSLEDICE

V Sloveniji ni prav nič bolje. Na tisoč zaposlenih se jih letno poškoduje kar

32. Po statistiki so najbolj nevarne ure med prvo in četrto delovno uro, največje tveganje pa je v prvi polovici delovnega tedna. Moški se v povprečju kar 2,5-krat pogosteje poškodujejo kot ženske, saj so pogosteje zaposleni na delovnih mestih, kjer je verjetnost poškodb večja. Največkrat gre za nezgode z ročnim orodjem in največ je poškodb prstov.

V letu 2003 je bilo prijavljenih 26.736 primerov poškodb pri delu, od tega kar 40 smrtnih. Najpogostnejši vzroki poškodb pri delu so bili hoja, udarci, trčenje s predmeti in padci oseb. Med deli telesa so bili najpogosteje poškodovani prsti roke, vrat, zapestja in roke. Najpogostnejša diagnoza je bila poškodba prstov, izvin in nateg vratne hrbtenice, izvin in nateg skočnega sklepa ter tujek v roženici.

Največ poškodb pri delu (3080) in tudi največ smrtnih poškodb (15) je bilo ugotovljenih v gradbeništvu. Poškodbam pri delu botrujejo različni vzroki, ki so posledica vrste in načina opravljanja dela, higienskih razmer na delu, socialnoekonomskih dejavnikov, kvalifikacije in izobrazbe zaposlenih, kulture in motivacije.

Povzročijo jih bodisi človeški dejavnik ali delovno okolje: neugodne razmere za delo, prisotnost substanc, ki vplivajo na koncentracijo in delovno zmožnost, delo z nepopolnimi stroji in orodji, zasičenost delovnega prostora s surovinami, z izdelki ali odpadki, slaba osvetljenost, hrup, vibracije, spolzka tla, nepopolna varovalna sredstva in dejavniki, ki delujejo zunaj delovnega okolja – slabe socialnoekonomske razmere, utrujenost, uživanje alkohola in drugih opojnih substanc.

Približno 40 odstotkov vseh delovno aktivnih prebivalcev je izjavilo, da so bili na svojem delovnem mestu v letu 2007 podvrženi psihičnim pritiskom. 80 odstotkov jih je preobremenjenih z delom, z visokimi zahtevami in s časovno stisko, skoraj 20 odstotkov jih je izpostavljenih nadlegovanju, zmerjanju, šikaniranju ali psihičnemu nasilju, le peščica pa jih je izjavila, da so izpostavljeni nasilju oziroma grožnjam z nasiljem. Fizičnim ne-

všečnostim na delovnem mestu je bila leta 2007 izpostavljena dobra polovica vseh delovno aktivnih prebivalcev.

Največjo nadlogo so predstavljali kemikalije, prah, hlapi, dim in plin, sledita pa enakovredno zastopani težavi, povezani s hrupom in z vibracijami, na eni strani in težki delovni položaji, opravljanje težkih gibov in prenašanje težkih bremen na drugi strani.

PREMISLI O SVOJEM VARNEM DELU

Zakon o varnosti in zdravju pri delu nalaga podjetjem dolžnost, da poskrbijo za varno delo. Usposabljanje iz varstva pri delu morajo opraviti vsi zaposleni v podjetju. Ocena tveganja, ki jo izdela pooblaščen podjetje, je praktičen in uporaben pripomoček, da lahko delodajalec pripravi in izvede učinkovit program za večanje stopnje varnosti in zdravja pri delu. Glavni cilj ocene tveganja je iskanje slabosti in nevarnosti, zato da se lahko predvidijo ustrezni ukrepi za izboljšanje varnosti in zdravja pri delu.

Najpogosteje je tudi za delovne nesreče kriv človeški faktor – zaradi nespoštovanja predpisov, nepremišljenih posegov, prehitrega in neustreznega odločanja, nepoznavanja delovnih postopkov, precenjevanja lastnih sposobnosti in podcenjevanja situacije. A ko se zgodi, je prepozno.

Zato velja vedno upoštevati osnovne napotke za varno delo!

- Če pri svojem delu uporabljate rezila, jih uporabljajte pravilno in varno. Vedno reži stran od telesa. Rezila naj bodo vedno primerno vzdrževana – čista in dovolj ostra.
- Pazi, da se ne dotakneš vroče površine, saj so posledice lahko hujše, kot si misliš. Pazi, da ne prideš v bližino odprtega ognja. Če nastane požar, moraš uporabiti gasilni aparat in sprožiti alarm. Paziti moraš, da se ne opečeš z vročimi tekočinami ali s paro.
- Poznati moraš snovi, ki jih uporabljaš pri delu, in vedeti, ali so nevarne za zdravje. Če je treba pri delu s to snovjo nositi osebno varo-

FOTO HANS

valno opremo (rokavice, predpasnik, varovalna očala), jo vedno uporabljaljaj. Če opaziš, da se ti pri uporabi določene snovi začno pojavljati po koži izpuščaji ali pa imaš težave z dihanjem, se o tem posvetuj s svojim zdravnikom.

- Pazi, da so tla tvojega delovnega mesta suha in brez oljnih madežev. S poti, po kateri se giblješ, umakni vse predmete (zaboje, električne kable idr.), ob katere se lahko spotakneš ali padeš čeznje. Če delaš na višini, mora biti postavljena varnostna ograja ali pa moraš uporabljati ustrezen varnostni pas.
- Natančno moraš poznati pravilno uporabo stroja, s katerim delaš, in čemu je namenjen kakšen del stroja. Nikoli ne segaj z roko v tiste dele stroja, ki se gibljejo. Električna in voda ne sodita skupaj. Pred čiščenjem stroj vedno izklopi. Vedno upoštevaj navodila za uporabo stroja. Nikoli ne poskušaj poenostavljati upravljanja stroja s tem, da odstraniš kakršne koli varnostne (varovalne) dele stroja. Nikoli ne uporabljaljaj stroja, če je pokvarjen.
- Breme nikoli ne dvigaj sede; k bremenu se ne pripogibaj v ledvenem delu (križu), ampak se mu približaj tako, da počepneš ali na pol počepneš k njemu; noge drži rahlo razkoračene, da povečaš stabilnost; breme dviguj čim bližje telesu – tako je moč, ki jo potrebuješ, najmanjša;

breme primi zanesljivo, da ne bo nihalo v rokah; ko držiš breme v rokah, se obračaj tako, da se prestopaš in ne obračaš v križu!

- Če moraš delati sam, moraš vedeti, koga in kam lahko pokličeš, če bi ti pretela nevarnost.
- Nezgode na delovnem mestu bi lahko velikokrat preprečili, če bi redno uporabljali osebno varovalno opremo, ki varuje posamezne dele telesa pred poškodbami. Uporabljaljaj varovalna očala, kadar obstaja nevarnost, da ti v oči prileti trd ali tekoč tujek. Nosi osebno varovalno opremo za sluh (ušesne čepe, glušnice ipd.), če je v delovni okolici hrup, večji od 80 dB (hrup, pri katerem moraš svojemu sodelavcu govoriti na uho, da te sploh razume). Ob delu s kemičnimi snovmi, ki so jedke ali kako drugače škodljive, uporabljaljaj ustrezno osebno varovalno opremo (rokavice, predpasnik, čevlje ...). Če delaš z ostrimi predmeti, moraš uporabljati rokavice. Na delovnem mestu ne nosi ohlapnih oblek ali visečega nakita, da se ti ne zatakne v gibajoče se dele strojev. Dolge lase si moraš speti ali skriti pod kapo. Nosi zaprte in udobne čevlje. Tako preprečiš poškodbe nog in jih zavaruješ pred padajočimi predmeti ali drugimi nevarnostmi. Udobni čevlji ti olajšajo hojo in stojjo na delovnem mestu. Oblečila morajo biti primerna razmeram na delovnem mestu.

ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG ZA VARNO DELO

Predvsem pa velja, da moramo imeti delo radi. Na delovno mesto bomo prihajali zdravi, spočiti, zbrani in dobre volje. Poznati moramo delovni postopek, uporabljati zaščitna sredstva ter poznati orodja in stroje, s katerimi imamo opravka.

Da bomo zmogli ves delovni čas ostati učinkoviti in nam delo ne bo puščalo posledic ter povzročalo invalidnosti, pa bomo moral poskrbeti tudi sami. V prostem času bomo izvajali redno telesno aktivnost, ob kateri bomo krepili telo in duha. Izbrali bomo aerobno dinamičen šport, ki nam je blizu, nas zadovoljuje, sprošča in krepi. Med izvajanjem telesne aktivnosti bomo pozorni na odgovor srca in telesa. Prevelika aktivnost nam lahko povzroči težave, prenizka pa ne bo prispevala k večanju telesne zmogljivosti. Redno bomo kontrolirali frekvenco srčnega utripa, ki ne sme preko zgornje meje varnega območja. Rekreativna bo tako vedno koristna in varna. Pomembno nam bo izboljšala zdravje, povečala telesno zmogljivost, zagotovila večjo kakovost življenja ter napravila delo lažje, enostavno in prijetno. Le tako bomo zmogli vse delovne obremenitve brez nesreč in po aktivnem obdobju štiridesetih let zdravi in »fit« tudi v jeseni življenja živeli polno in kreativno.

Janez Poles

VELESLALOMSKA TEKMA NA GOLTEH

V nedeljo, 8. februarja, je športno društvo na Golteh izvedlo letošnje finalno tekmovanje v veleslalomu.

Vsi dobitniki medalj prvenstva v veleslalomu 2009 z absolutnim zmagovalcem Dragom Rošerjem (v sredini s pokalom) in njegovim obratom Klasirnico

EKIPNI REZULTATI – MOŠKI

1. Klasirnica
2. Zračenje
3. HTZ
4. Transport
5. Strokovne službe
6. Priprave
7. ESD
8. Proizvodnja
9. Izobraževanje
10. OUTN

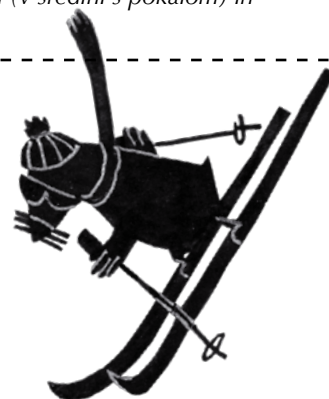
NAJBOLJŠI POSAMEZNIKI:

- moški do 30 let: 1. Robi Krk, Klasirnica (33,91), 2. Zdenko Pesjak, Zračenje (33,94), 3. Jože Jelen, Transport (34,65),

- moški do 40 let: 1. Jože Virbnik (33,31), Proizvodnja, 2. Boštjan Polešnik, Zračenje (33,33), 3. Mirko Robida, Izobraževanje (33,60),
- moški do 50 let: 1. Drago Rošer, Klasirnica (33,02), 2. Robi Doler, HTZ (34,52), 3. Janko Smonkar, ESD (34,64),
- moški nad 50 let: 1. Anton Guček, Strokovne službe (39,05), 2. Tomo Lipnik, Izobraževanje (39,93), 3. Roman Kramer, HTZ (41,02).

NAJBOLJŠE POSAMEZNICE:

- ženske do 30 let: 1. Anita Rednjak, Strokovne službe (43,19), 2. Irena Lukaček, SS (45,06), 3. Zlatka Svitlica, HTZ (53,71),

- ženske do 40 let: 1. Nina Druks, HTZ (39,16), 2. Romana Podvratnik, SS (48,50), 3. Darinka Menih Sevcnikar, SS (65,24),
- ženske nad 40 let: Medarda Kramer, SS (44,48), 2. Zdenka Čekon, SS (47,23).

UPOKOJENCI SMUČALI NA GOLTEH

Klub upokojencev Premogovnik Velenje je v petek, 13. februarja, povabil na rekreativno smučanje na Golte svoje člane – imetnike izkaznice športnega društva, za tiste, željne tekmovanja, pa je organiziral tudi veleslalomsko tekmo. Vabilu se je odzvalo 52 upokojencev, 29 se jih je odločilo tudi za tekmovanje.

Najhitrejši je bil Jože Koper s časom 34,83, ki je navajen zmagovati v smučanju še iz časov aktivnega dela. Drugo mesto je zasedel Ivan Premužič s časom 35,23 in tretje Drago Viher, ki je za progo potreboval čas 37,64.

Udeleženci so preživeli na Golteh prijeten dan, ki je minil v rekreaciji in druženju z nekdanjimi sodelavci.

dj, foto Tomo Lipnik

Najboljši od leve – Drago Viher (tretji), Jože Koper (prvi) in Ivan Premužič (drugi)

Pred startom Stanislav Kočevar, Vejsil Fatić in Franc Resnik

Prvi je progo presmučal Jože Rednak

Najstarejši udeleženci tekmovanja: Vinko Miklavžina, 80 let, Anton Sevšek, 76 let in Ivo Hojan, 80 let.

OBČNI ZBOR KLUBA UPOKOJENCEV

Občni zbor Kluba upokojencev Premogovnika Velenje bo v sredo, 18. marca 2009, ob 17. uri v Kulturnem domu v Velenju. Na občnem zboru bomo obravnavali in sprejeli poročilo o delu kluba v letu 2008, zaključni račun za leto 2008 ter program dela in finančni načrt za leto 2009. Skladno z 19. členom statuta KUPV pisnih vabil za občni zbor ne bo. Vabilo za občni zbor bo objavljeno na oglasni deski kluba.

ZAHVALA

OB BOLEČI IZGUBI DRAGEGA OČETA

IVANA SIRŠETA

SE ISKRENO ZAHVALJUJEM SODELAVKAM IN SODELAVCEM MUZEJA PREMOGOVNIŠTVA SLOVENIJE TER SINDIKATU PREMOGOVNIKA VELENJE ZA IZREČENA SOŽALJA, DENARNO POMOČ, CVETJE IN SVEČE TER VSEM, KI STE GA POSPREMILI NA NJEGOVI ZADNJI POTI.

JANEZ SIRŠE

ZAHVALA

OB BOLEČI IZGUBI OČETA

PERA FILIPOVIČA

SE ZAVALJUJEM VSEM SODELAVCEM V HTZ IN PREMOGOVNIKU VELENJE, UNIFORMIRANIM RUDARJEM ZA ČASTNO STRAŽO IN DRAGU KOLARJU ZA POSLOVILNE BESEDE. HVALA ZA DAROVANE SVEČE IN CVETJE, ZA IZREČENA SOŽALJA, PREDVSEM PA ZA TO, DA STE GA POSPREMILI NA NJEGOVI ZADNJI POTI. HVALA VSEM, KI STE MI STALI OB STRANI V TEH TEŽKIH TRENUTKIH.

ILINKA FILIPOVIČ

ZAHVALA

... IN KAKOR ZA LEPIM VSEM,
KADAR ŽE MIMO JE,
PUSTIL BO ČAS NAM LE
LEPE SPOMINE.

OB SMRTI

ROMANA GOSNIKA

SE ZAHVALJUJEM VSEM, KI STE GA POSPREMILI NA NJEGOVI ZADNJI POTI: ČLANOM RUDARSKE ČASTNE STRAŽE, GOVORNIKOM ZA TOPLE BESEDE, GODBENIKOM IN VSEM, KI STE SE MU PRIŠLI POKLONIT.

ŽENA DARINKA, OTROCI LJUBICA,
HERMAN IN ROMANA Z DRUŽINAMI,
VNUKI SIMON, GAJ, JAN IN GAL
TER DRUGI SORODNIKI

ZAHVALA

OB BOLEČI IN MNOGO PREZGODNJI IZGUBI
MOŽA, OČETA, DEDIJA, TASTA IN BRATA

JULIJANA PRAUNSEISA,

SE ISKRENO ZAHVALJUJEM KOLEKTIVU PREMOGOVNIKA VELENJE, ČASTNI STRAŽI IN GODBI. HVALA ZA POSLOVILNE BESEDE IN CVETJE.

ŽENA IVANKA, OTROCI ANDREJ,
MOJCA IN JULIJAN Z DRUŽINAMI

OB NESREČI, KI JE DOLETELA MOJO DRUŽINO, SE ZAHVALJUJEM SINDIKATU IN PODJETJU HTZ VELENJE ZA FINANČNO POMOČ PRI ODPRVLJANJU POSLEDIC NASTALE ŠKODE. SREČNO !

MARJAN HRASTNIK

ZAHVALA

ZAHVALJUJEM SE SVOJIM SODELAVCEM Z ODKOPA JUG IN DRUGIM, KI SO MI 31. JANUARJA V ZGODNJIH JUTRANJH URAH POMAGALI V NEZGODI. HVALA! SREČNO, KNAPI!

BOGDAN KRISTAVČNIK

MUZEJ VABI

Muzej premogovništva Slovenije je odprt vse dni v tednu razen ponedeljka med 9. in 17. uro, vsak prvi četrtek v mesecu pa med 11.30 in 19.30 uro (zadnji vhod v jamski del muzeja ob 18. uri). Prijazno vabljeni, da jih obiščete in se spustite globoko pod zemljo na nepozabno podzemno dogodivščino!

V razstavišču Barbara si lahko do 27. marca ogledate razstavo fotografij Toma Jeseničnika iz cikla njegovih fotografij za fotomonografijo Slovenija v presežnikih.

Nagradna križanka

						AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	MEDSEBOJNI ODNOS	ODOBRA- VANJE S PLOSKANJEM	ŽVILO IZ MOKE, VODE IN KVASA	GLASBA S HITRO GOVORJENIM BESEDILOM	DROBEC LESA	POKRA- JINA NA HRVAŠKEM	ERVIN ČURLIČ	NAJMANJŠA ČLOVEKU PO- DOBNA OPICA	KDOR ILUSTRIRA	NEKOVINA SIVO ČRNE BARVE
						SVETO- SKRUNSTVO, BOGOSKRUN- STVO										
						IZJAVA, S KA- TERO SE KAJ OPRAVIČUJE										
						S SADEŽA ODSTRANJE- NA LUPINA							ITAL. IGRALEC SPENCER MILE AČIMOVIČ			
						IZ PLJUČ IZTISNjen ZRAK, DIH				BRAZILSKI ROMA- NOPISEC (GRACIANO)						VELIKA DRŽAVA V JUŽNI AZIJI
						NATAŠA VALANT PRETLAČEN KROMPIR			PORAŠČE- NOST Z DLAKAMI	UREJENO OBREŽJE	BOLEZEN Z NAPADI KRČEVITEGA DUŠENJA	STARI SLOVANI VENO TAUFER				
													OTOČJE	RUDOLF NUREJEV MAJHEN PAPAGAJ		
								NAŠE IME ZA NOVEMBER								
								TUJA IN NAŠA ČRKA	PROSTOR ZA MEJNO ČRTO IGRIŠČA			FRANCOSKI KOMIK (JACQUES)				
									PREŠERNOVA PESEM BOGASTVO GOZDOV			STANJE ČUTNEGA UGODJA MORALA				
	FINSKI PISATELJ JUHANI	PREBIVALCI LUKSEM- BURGA	KILOMETER	EGIPT. SVETA PTICA DEŽEVNI MESEC												
V ŠPANJI OZNAČITEV SREDNJEVE- ŠKIH UTRDOB																
AMERIŠKI IGRALEC BOGART																
OSKAR KOGOJ			SKRAJNI ZUNANJI DEL ČESA ULICA					POVRŠINA, PO KATERI HODIMO			GLAVNO ME- STO TURČIJE POLITIK MARKOVIČ					
NIZ INSTRUMENTALNI SKLADB IZ BALETVO IN OPER GRAMATIK								RIBE Z ZELO SPLOŠČENIM TELESOM	ADAMOVA DRUŽICA			OSLOV GLAS NAŠ FIZIK JAMNIK			POSEBNA, PREDPISANA PREHRANA	SINJSKI VITEZ
BRITANSKI IGRALEC (PETER)								PRIPRAVA ZA OPAZOVANJE						NAŠA PESNICA ŠKERL		
LIZA MINNELLI			SREBRO	LIČILO ZA NOHTE MESTO V NEMČIJI				UVELJAVLJE- NI KROJI OBLAČIL	POLOŽAJ, DRŽA RAZČLENJE- VANJE					MODNI KREA- TOR SANDER DRUŽINA KOŽEKRILECEV		
PAS ZEMLJE OB MORJU ALI JEZERU							DILETANT GORA OLIMPLJSKIH BOGOV						MAJHNO OKO AL PACINO			
PTICA PEVKA RUMENE BAR- VE, KOBILAR						PESNIK ZUPANČIČ ŠIROKO, OD- PRTO MORJE				BRITANSKI REŽISER (PETER)	ŠKATLICA ZA DRAGO- CENOSTI					
NINA RICCI			AM. PEVKA (BILLIE) GRŠKI DI- DAKT. PESNIK									IZDELOVALEC OPEKE LJUBLJANSKA VELEBLAVNICA				
PREBIVALCI IGA							BRITANSKI IGRALEC BATES ALBERTO TOMBA									
IZREDNA PRIVLAČNOST				PEVKA PRODNIK BORIS OREL				NAŠA FILMSKA DIVA IRIDIJ								
NAUKO PONOVNEM KRSTU ODRASLIH																
VRSTA GRŠKE POSO- DE ZA PITJE							BIOLOŠKA SKUPINA LJUDI									

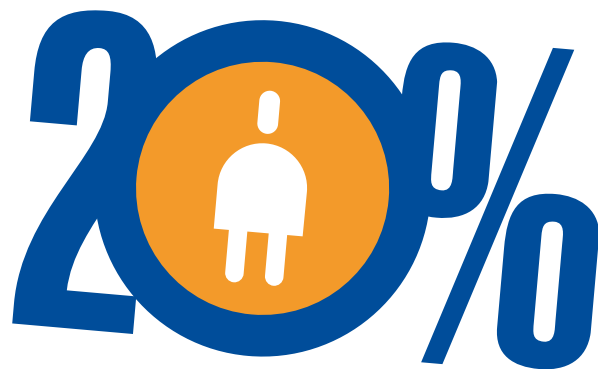
Nagradna križanka GOST, d. o. o. Velenje

Geslo napišite na dopisnico in jo pošljite do 20. marca 2009 na naslov: uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje. Nagrade: 2 nedeljski kosili v restavraciji Jezero, 2 tedenski kosili v restavraciji Jezero, 2 pizzi Arkada v Arkadi.

Rešitev nagradne križanke Muzeja premogovništva Slovenije, objavljene v Rudarju 1/2009, je geslo: »**Razstavišče Barbara**«. Nagrajenci Anica Pocajt, Velenje, Rudolf Korotaj, Šoštanj, in Silva Berlot, Kotlje, bodo o nagradi muzeja obveščeni po pošti. Čestitamo!

PRIHRANI DO

PRI RAČUNU ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO

**energija si
bodi učinkovit**

5 %

Zamenjajmo 3 navadne žarnice z varčnimi v lučeh, ki gorijo dalj časa ter redno ugašajmo luči tam, kjer jih ne potrebujemo.

6 %

Velikokrat imamo vklopljene televizorje ali računalnike, ko nas sploh ni v istem prostoru z njimi ali pa svojo pozornost posvečamo nečemu drugemu.

Če jih v času, ko počnemo nekaj drugega, izklopimo, poleg tega pa jih skupaj z drugimi napravami (DVD, VHS, HI_FI ...) izklopljenih ne puščamo v stanju »STAND BY« (gorilučka, digitalna ura ...), temveč jih popolnoma izklopimo iz omrežja, lahko prihranimo dobrih 6 %.

5 %

Perilo sušimo zunaj (8 mesecev).

Vrednosti veljajo za povprečno gospodinjstvo z letno porabo okoli 4400 kWh.

*Z dolgoročnim razmišljanjem in načrtnim investiranjem je mogoče prihraniti tudi **50 %** in več.*

3 %

Pralni in pomivalni stroj uporabljajmo samo v času male tarife električne energije.

Mala tarifa je vsak delavnik od 22.00 do 6.00 ure naslednjega dne ter vsako soboto, nedeljo in dela prost dan od 0.00 do 24.00 ure.

0,5 %

Namesto na 40° C izberimo pranje na 30° C (in perimo le v času male tarife).

1 %

Ko kuhamo, naj bo posoda pokrita s pokrovko ter približno enako velika kot grelna površina.